

**TRC2 (DİYARBAKIR-ŞANLIURFA) BÖLGESİ
İSTİHDAM VE İŞGÜCÜ PİYASASI
RAPORU**

**Mayıs, 2018
Diyarbakır**

İçindekiler

1. TÜRKİYE VE DÜNYADA İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK	7
1.1. Dünyada İşgücü Durumu.....	8
1.2. Dünyada İstihdam.....	8
1.3. Dünyada İşsizlik.....	10
1.4. Türkiye'de İşgücüne Katılım Oranı	12
1.4.1. Türkiye'de İşgücüün Eğitim Durumu	12
1.5.Türkiye'de İstihdam	13
1.5.1.İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu	14
1.5.2. Sektörel Bakımdan İstihdam	15
1.5.3. Kayıt dışı İstihdam	16
1.6. Türkiye'de İşsizlik.....	19
1.6.1. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre İşsizlik	20
1.6.2. İşsizliğin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı ve Genç İşsizlik Olgusu.....	20
2. TRC2 BÖLGESİ İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK	23
2.1.TRC2 Bölgesinde İşgücüne Katılım Oranı	25
2.1.1.TRC2 Bölgesinde İşgücüün Eğitim Durumu.....	26
2.2.TRC2 Bölgesinde İstihdam	28
2.2.1.TRC2 Bölgesinde İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu	29
2.2.2.TRC2 Bölgesinde Sektörel Bakımdan İstihdam.....	30
2.2.3.TRC2 Bölgesinde Kayıt Dışı İstihdam.....	31
2.3. TRC2 Bölgesinde İşsizlik	32
2.3.1.TRC2 Bölgesinde Cinsiyete Göre İşsizlik.....	34
2.3.2. TRC2 Bölgesinde İşsizliğin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı ve Genç İşsizlik Olgusu.....	35
2.4. Diyarbakır İşgücü Piyasaları, İstihdam ve İşsizlik	37
2.5. Şanlıurfa İşgücü Piyasaları, İstihdam ve İşsizlik	41
3. TRC2 BÖLGESİNDE KURULAN-KAPANAN ŞİRKET SAYILARI	44
4. TRC2 BÖLGESİ SOSYAL GÜVENLİK VERİLERİ	45
5. TRC2 BÖLGESİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR)İL MÜDÜRLÜKLERİ VERİLERİ	47
5.1. DİYARBAKIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ ..	47
5.2. ŞANLIURFA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ ...	50
6.GENEL DEĞERLENDİRME	53

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:Türkiye'de Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ yaş].....	7
Tablo 2:Dünyada Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ yaş]	8
Tablo 3:Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İstihdam Oranları.....	9
Tablo 4:Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İşsizlik Oranları	11
Tablo 5:Yaş Grubu ve Cinsiyet Ayrimında İşgücüne Katılma Oranı	12
Tablo 6:İşgücüne Eğitim Düzeyi, 2017.....	13
Tablo 7:Yaş grubu ve Cinsiyet Ayrimında İstihdam Oranları	14
Tablo 8:İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu [15+yaş].....	15
Tablo 9:İstihdamın Sektörel Dağılımı (NACE Rev. 2)	15
Tablo 10:Kayıtdışı İstihdam [15+ Yaş].....	16
Tablo 11:Kayıtdışı İstihdamın Sektörel Dağılımı	17
Tablo 12:İstihdam Edilenlerin Sosyal Güvenlik Kuruluşuna Kayıtlılık Durumu, Ocak 2018	18
Tablo 13:İşsizlik Oranı ve Tarım Dışı İşsizlik Oranı [15+ Yaş]	19
Tablo 14:Yaş Grupları ve Cinsiyet Ayrimında İşsizlik Oranı.....	20
Tablo 15:Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları (15+ Yaş)	21
Tablo 16:AB ve Türkiye'de Genç İşsizlik Oranları	21
Tablo 17:Türkiye Genç İşgücü'nün Durumu [15-24 Yaş]	22
Tablo 18:TRC2 Bölgesi Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş].....	23
Tablo 19:Düzey 2 Bölgeleri Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş], 2017.....	24
Tablo 20:TRC2 Bölgesi'nin İşgücü İstatistikleri 26 Düzey 2 Bölge Sıralaması.....	25
Tablo 21:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrimında İşgücüne Katılma Oranı [15+ Yaş].....	25
Tablo 22:TRC2 Bölgesi İşgücüne Eğitim Düzeyi, 2017.....	27
Tablo 23:TRC2 Bölgesi Erkek İşgücüne Eğitim Düzeyi, 2017	27
Tablo 24:TRC2 Bölgesi Kadın İşgücüne Eğitim Düzeyi, 2017	28
Tablo 25:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrimında İstihdam	28
Tablo 26:TRC2 Bölgesi İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu	30
Tablo 27:TRC2 Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılımı	31
Tablo 28:TRC2 Bölgesi Kayıt Dışı İstihdam [15+ Yaş]	32
Tablo 29:TRC2 Bölgesinde İşsizlik [15+ Yaş]	33
Tablo 30:TRC2 Bölgesi İşsizlik Oranları [15+ Yaş].....	34
Tablo 31:TRC2 Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları.....	36
Tablo 32:TRC2 Bölgesi Genç İşgücü Durumu [15-24 Yaş]	37
Tablo 33:Diyarbakır Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]	38
Tablo 34:Diyarbakır'ın İşgücü İstatistikleri 81 İl Sıralaması	40
Tablo 35:Şanlıurfa Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş].....	41
Tablo 36:Şanlıurfa'nın İşgücü İstatistikleri 81 İl Sıralaması.....	43
Tablo 37:Diyarbakır-Şanlıurfa İlleri Kurulan-Kapanan Şirket Sayıları	44
Tablo 38:TRC2 Bölgesi Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayıları, Şubat 2018.....	45
Tablo 39:Diyarbakır İli 4/a (SSK) Bakımından İşyeri Sayı ve Oranları, Şubat 2018	45
Tablo 40:Diyarbakır İli 4/a (SSK) Bakımından Sektörlere Göre İşyeri Ve Sigortalı Sayıları, Temmuz 2017,.....	46
Tablo 41:Şanlıurfa İli 4/a (SSK) Bakımından İşyeri Sayı ve Oranları, Şubat 2018	46
Tablo 42:Diyarbakır İli İŞKUR'a Kayıtlı İş İsteyenler	47
Tablo 43:Diyarbakır İlinde İşe Yerleştirilenlerin Meslekler İtibariyle Dağılımı	48

Tablo 44:Diyarbakır İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler (2018 Ocak-Şubat).....	49
Tablo 45:Diyarbakır İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler, 2017	50
Tablo 46:Şanlıurfa İli İŞKUR'a Kayıtlı İş İsteyenler.....	50
Tablo 47:Şanlıurfa İlinde İşe Yerleştirilenlerin Meslekler İtibarıyle Dağılımı	51
Tablo 48: Şanlıurfa İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler.....	52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Değişimi [15+yaş]	7
Şekil 2:Orta Vadeli Program (2018-2020) İşsizlik Hedefleri.....	8
Şekil 3:Dünyada Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumunun Değişimi [15+ yaşı]	8
Şekil 4:Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İstihdam Oranları Değişimi	10
Şekil 5:Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İşsizlik Oranları Değişimi, 2017 Yılı 4. Çeyrek	11
Şekil 6:Yaş Grubu ve Cinsiyet Ayrimında İşgücüne Katılma Oranı Değişimi	12
Şekil 7:Yaş grubu ve Cinsiyet Ayrimında İstihdam Oranları Değişimi	14
Şekil 8:İstihdam Edilenlerin İşteki Durumunun Değişimi [15+yaş]	15
Şekil 9:İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi	16
Şekil 10:Kayıtdışı İstihdamın Değişimi [15+ Yaş]	17
Şekil 11:Kayıtdışı İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi	18
Şekil 12:İşsizlik ve Tarım Dışı İşsizlik Oranındaki Değişim [15+ Yaş]	19
Şekil 13:Yaş Grupları ve Cinsiyet Ayrimında İşsizlik Oranı Değişimi	20
Şekil 14:Türkiye Genç İşgücüün Değişimi [15-24 Yaş]	22
Şekil 15:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrimında İşgücüne Katılma Oranı Değişimi [15+ Yaş]	26
Şekil 16:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrimında İşgücüne Katılım Oranları Değişimi	26
Şekil 17:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrimında İstihdamın Değişimi	29
Şekil 18:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrimında İstihdam Oranları Değişimi	29
Şekil 19:TRC2 Bölgesi İstihdam Edilenlerin İşteki Durumunun Değişimi	30
Şekil 20:TRC2 Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi	31
Şekil 21:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Kayıt Dışı İstihdamın Değişimi [15+ Yaş]	32
Şekil 22:TRC2 Bölgesinde İşsizlik Değişimi [15+ Yaş].....	33
Şekil 23:Türkiye ve TRC2 Bölgesinde İşsizliğin Değişimi [15+ Yaş]	34
Şekil 24:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrimında İşsizlik Oranları Değişimi [15+ Yaş].....	35
Şekil 25:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrimında İşsizlik Oranları Değişimi [15+ Yaş]	35
Şekil 26:TRC2 Bölgesi Nüfus Piramidi, 2017	36
Şekil 27:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Genç İşgücüne Katılma ve İşsizlik Oranları Değişimi [15-24 Yaş]	37
Şekil 28:Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşgücüne Katılım Oranı Değişimi	38
Şekil 29:Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İstihdam Oranı Değişimi	39
Şekil 30:Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşsizlik Oranı Değişimi	40
Şekil 31:Şanlıurfa, TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşgücüne Katılım Oranı Değişimi	41
Şekil 32:Şanlıurfa, TRC2 Bölgesi ve Türkiye İstihdam Oranı Değişimi	42
Şekil 33:Şanlıurfa,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşsizlik Oranı Değişimi	42

TANIM ve KAVRAMLAR

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetişirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikli hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaşındaki nüfustur.

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılma Oranı: İşgücünün kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

İstihdam: Aşağıda yer alan işbahında olanlar ve işbahında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

- İşbahında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyyette bulunan kişilerdir.
- İşbahında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmasa da kendi hesabına ve işverenler istihdamda kabul edilmektedir.

Ücretli ve maaşlı çalışan ve çeşitli nedenlerle referans döneminde işlerinin başında bulunmayan fertler; ancak 3 ay içinde işlerinin başına geri döneceklerse veya işten uzak kaldıkları süre zarfında maaş veya ücretlerinin en az %50 ve daha fazlasını almaya devam ediyorlarsa istihdamda kabul edilmektedir. Bununla birlikte, referans haftası içinde "1 saat" bile çalışmamış olan ücretsiz aile işçileri ve yevmiyeliler istihdamda kabul edilmemektedir.

Üretici kooperatif üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dahil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: İstihdamın, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

İssiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiçbir işte çalışmamış ve böyle bir işe bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dâhildirler.

İşsizlik Oranı: İşsiz nüfusun işgücü içindeki oranıdır.

Tarım Dışı İşsizlik Oranı: İşsizlik oranı hesaplamalarında tarım sektörünün hesaba katılmayarak hesaplanan göstergedir.

Genç İşsiz: 15-24 yaş grubunda olup işsiz olan kişilerdir.

Genç İşsizlik Oranı: 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

İşgücüne Dâhil Olmayanlar: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki grplara ayrılmıştır.

- İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar
- İş bulma ümidi olmayanlar
- Diğer (*Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.*)
- Mevsimlik çalışanlar
- Ev işleriyle meşgul
- Eğitim/öğretimde devam ediyor
- Emekli
- Çalışamaz halde
- Diğer (*Ailevi ve kişisel nedenlerden ve bunun dışındaki diğer nedenlerden dolayı iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.*)

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

İşteki durum: İstihdam edilen ve daha önce bir işte çalışmış olanlar, Uluslararası İşteki Durum Sınıflamasına (ICSE,1993) uygun olarak sınıflandırılmakta ve yayımlanmaktadır.

- 1 Ücretli veya maaşlı
- 2 İşveren
- 3 Kendi hesabına
- 4 Ücretsiz aile işçisi

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaşındaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgiler Uluslararası Standart Eğitim Sınıflamasına (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmıştır.

- 1 Okur yazar olmayanlar
- 2 Lise altı eğitimliler

- Okuma yazma bilip, bir okul bitirmeyenler
- İlkokul
- İlköğretim
- Ortaokul veya mesleki ortaokul

- 3 Lise ve dengi meslek okulu mezunu

- Genel lise
- Mesleki veya teknik lise

- 4 Yükseköğretim

- Yüksekokul
- Üniversite
- Master ve doktora

1. TÜRKİYE VE DÜNYADA İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

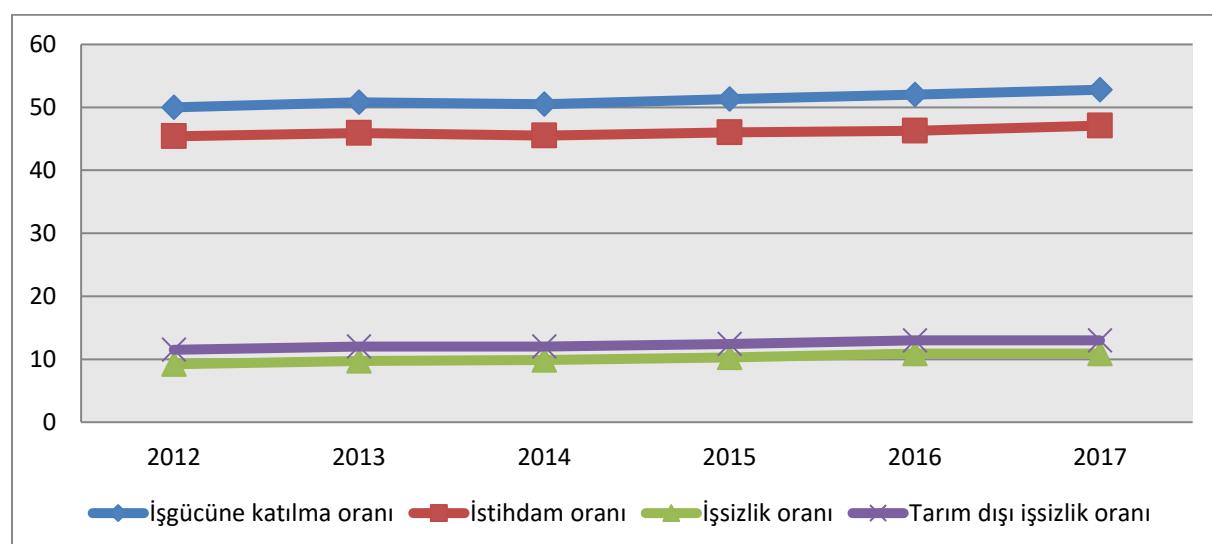
Ülkemizde işgücü piyasasındaki genel gelişmelere bakıldığından, işgücüne katılma oranının yükseldiği, istihdam oranının artış trendine girdiği ve işsizlik oranının %10 civarında seyrettiği görülmektedir. İstihdam oranları 2017 yılında uygulanan planlı program ve politikalarla artmıştır.

Tablo 1:Türkiye'de Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ yaşı]

	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı	Tarım dışı işsizlik oranı
Yıllar	%			
2012	50	45,4	9,2	11,5
2013	50,8	45,9	9,7	12
2014	50,5	45,5	9,9	12
2015	51,3	46	10,3	12,4
2016	52	46,3	10,9	13
2017	52,8	47,1	10,9	13
2018 Ocak	52,1	46,4	10,8	12,7
2018 Şubat	52,2	46,6	10,6	12,5

Kaynak: TÜİK

Şekil 1:Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Değişimi [15+yaş]

2018-2020 yıllarını kapsayan orta vadeli programda 2020 yılı işsizlik hedefi %9,6 olarak belirlenmiştir.

Şekil 2:Orta Vadeli Program (2018-2020) İşsizlik Hedefleri

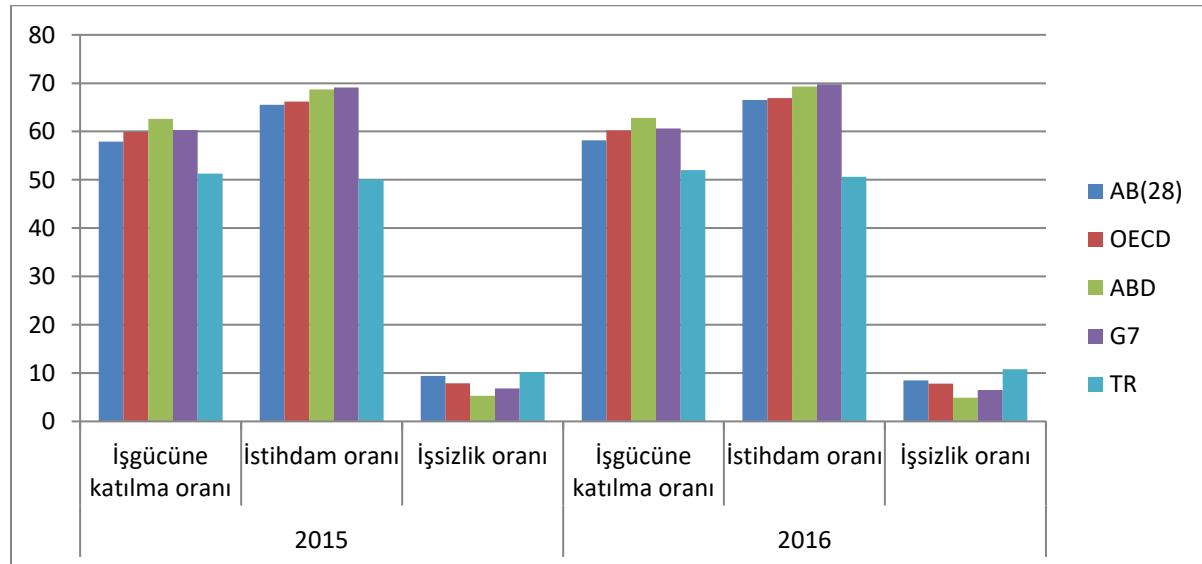
1.1.Dünyada İşgücü Durumu

Dünya ülkelerinin işgücü piyasasındaki gelişmelerine baktığımızda, işgücüne katılma oranı yükselmekte, istihdam oranı artış trendine girmekte, işsizlik oranı düşmektedir.

Tablo 2:Dünyada Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ yaş]

Ülkeler	2015			2016			2017 Yılı 4 . Çeyrek		
	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik Oranı	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik Oranı
AB(28)	57,9	65,5	9,4	58,2	66,5	8,5	73,16	68,04	7,2
OECD	59,9	66,2	7,9	60,2	66,9	7,8	71,70	68	5,5
ABD	62,6	68,7	5,3	62,8	69,3	4,9	72,95	70,51	4,1
G7	60,3	69,1	6,8	60,6	69,8	6,5	56,98	52,32	5,7
TR	51,3	50,1	10,2	52	50,6	10,8	74,09	70,89	10,7

Şekil 3:Dünyada Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumunun Değişimi [15+ yaş]

Kaynak: OECD, Labour Force Participation Rate

1.2.Dünyada İstihdam

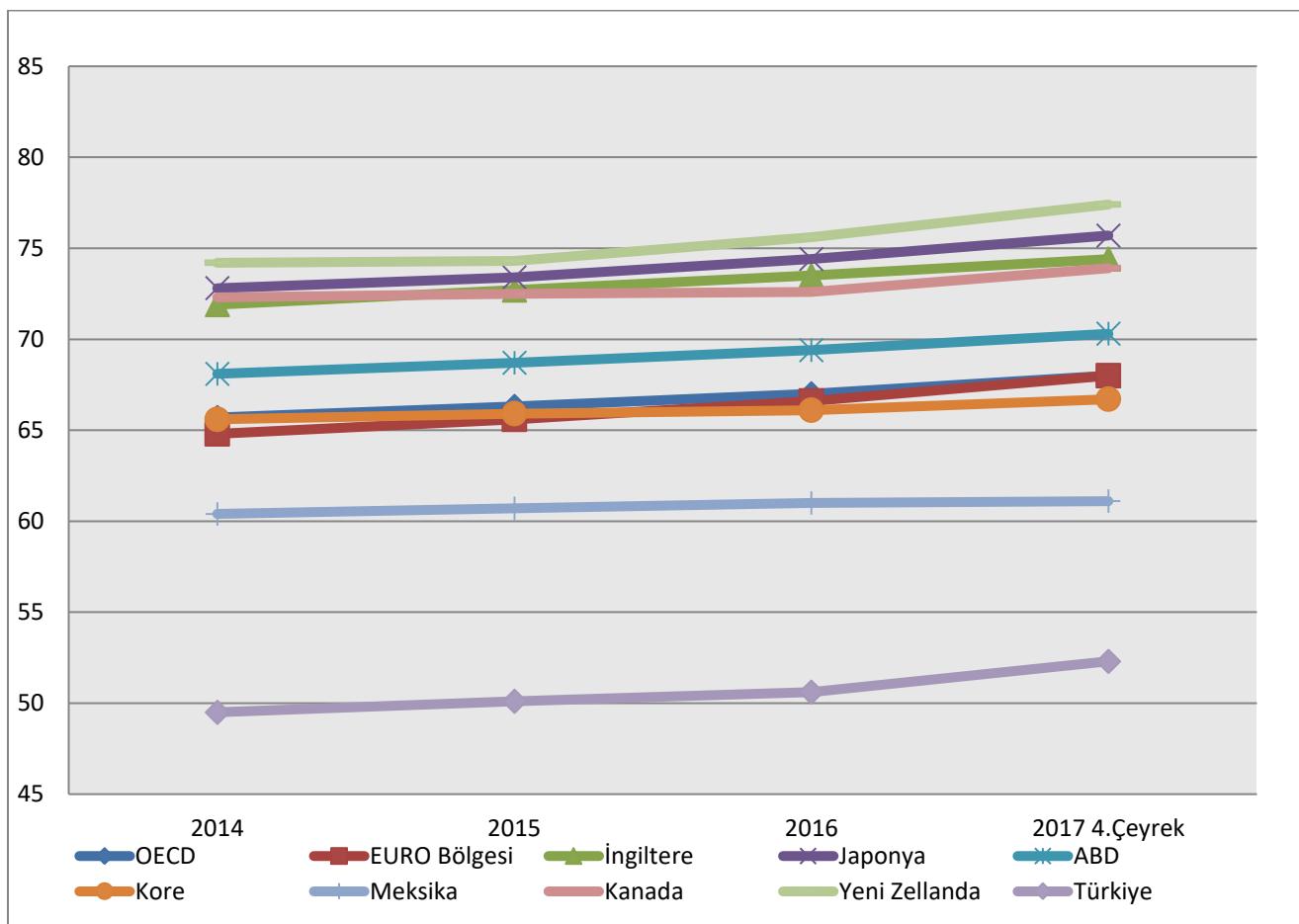
OECD ve diğer bazı ülke ve bölgelerde istihdam oranı 2015-2017 yılları arasında artarak devam etmiştir. OECD Bölgesindeki istihdam oranı 2017 yılı son çeyreği itibarı ile %68,0 olarak gerçekleşmiştir. İstihdam edilenlerin sayısı 594 milyon kişi olarak gerçekleşmiş ve bu oran 2015 yılına göre 18 milyon kişi artmıştır. Euro bölgesinde aynı dönemde istihdam oranı %68,0 olarak gerçekleşmiştir. Estonya'da %75,8, Slovenya'da %70,4 olan bu oran Yunanistan'da %53,8, İspanya'da %61,6 ve Türkiye'de %52,3 olarak gerçekleşmiştir.

OECD ve diğer bazı ülke bölgelerin 2017 yılı son çeyreği itibarı ile istihdam oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3:Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İstihdam Oranları

Ülke/Bölge	2014	2015	2016	2017 4. Çeyrek
OECD	65,7	66,3	67,0	68,0
EURO Bölgesi	64,8	65,6	66,6	68,0
İngiltere	71,9	72,7	73,5	74,4
Japonya	72,8	73,4	74,4	75,7
ABD	68,1	68,7	69,4	70,3
Kore	65,6	65,9	66,1	66,7
Meksika	60,4	60,7	61,0	61,1
Kanada	72,3	72,5	72,6	73,9
Yeni Zellanda	74,2	74,3	75,6	77,4
Türkiye	49,5	50,1	50,6	52,3

Şekil 4:Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İstihdam Oranları Değişimi

Kaynak: OECD, Employment Rate

1.3.Dünyada İşsizlik

OECD Bölgesindeki işsizlik oranı 2017 yılı son çeyrek verilerine göre %5,5 olarak gerçekleşmiştir.

Euro bölgesinde aynı dönemde işsizlik oranı %7,3 olarak gerçekleşmiştir. Çek Cumhuriyeti’nde %2,43 ve Estonya’dı %5,34 olarak gerçekleşmiştir.

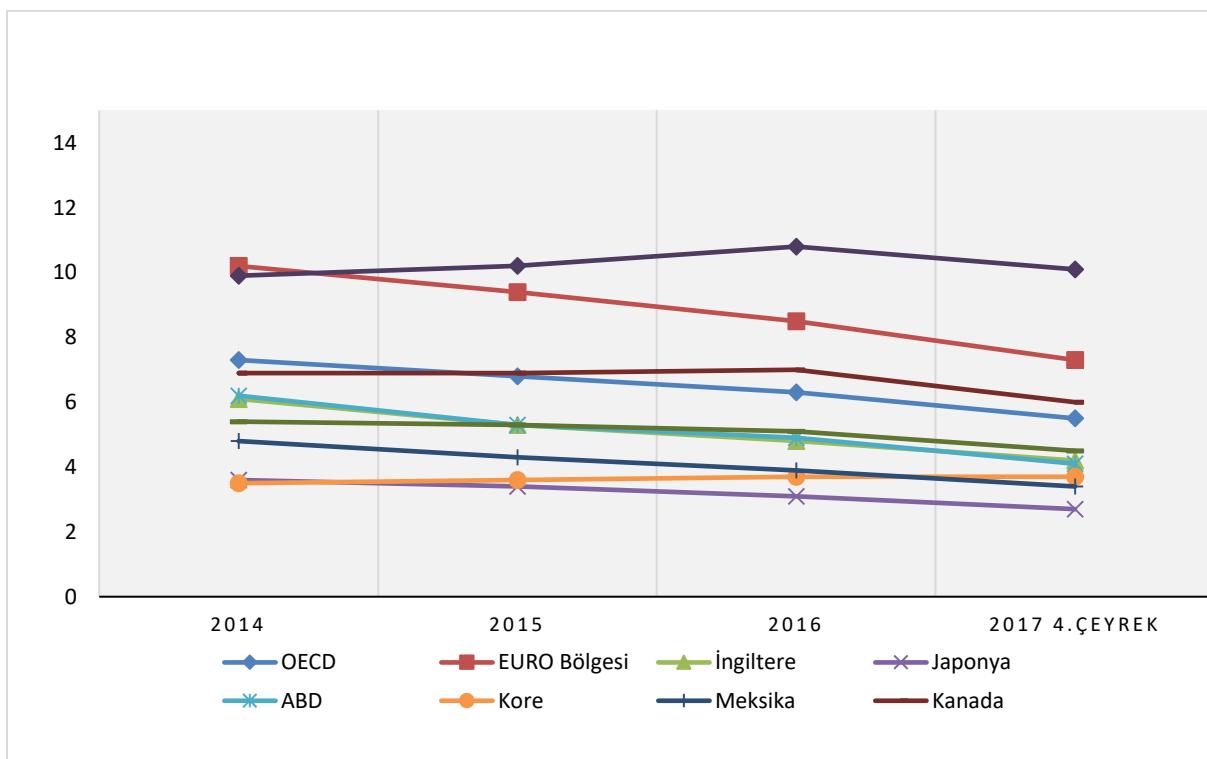
OECD ve diğer bazı ülke ve bölgelerin işsizlik oranı 2015-2017 yılları arasında Türkiye hariç azalarak devam etmiştir. Türkiye’nin işsizlik oranları bu yıllar arasında dalgalı bir seyir göstermiştir. 2017 yılı son çeyrek verileri dahil işsizlik oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4:Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İşsizlik Oranları

Ülke/Bölge	2014	2015	2016	2017 4. Çeyrek
OECD	7,3	6,8	6,3	5,5
EURO Bölgesi	10,2	9,4	8,5	7,3
İngiltere	6,1	5,3	4,8	4,2
Japonya	3,6	3,4	3,1	2,7
ABD	6,2	5,3	4,9	4,1
Kore	3,5	3,6	3,7	3,7
Meksika	4,8	4,3	3,9	3,4
Kanada	6,9	6,9	7,0	6,0
Yeni Zellanda	5,4	5,3	5,1	4,5
Türkiye	9,9	10,2	10,8	10,1

Kaynak: OECD, Unemployment Rate

Şekil 5:Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İşsizlik Oranları Değişimi, 2017 Yılı 4. Çeyrek

1.4.Türkiye'de İşgücüne Katılım Oranı

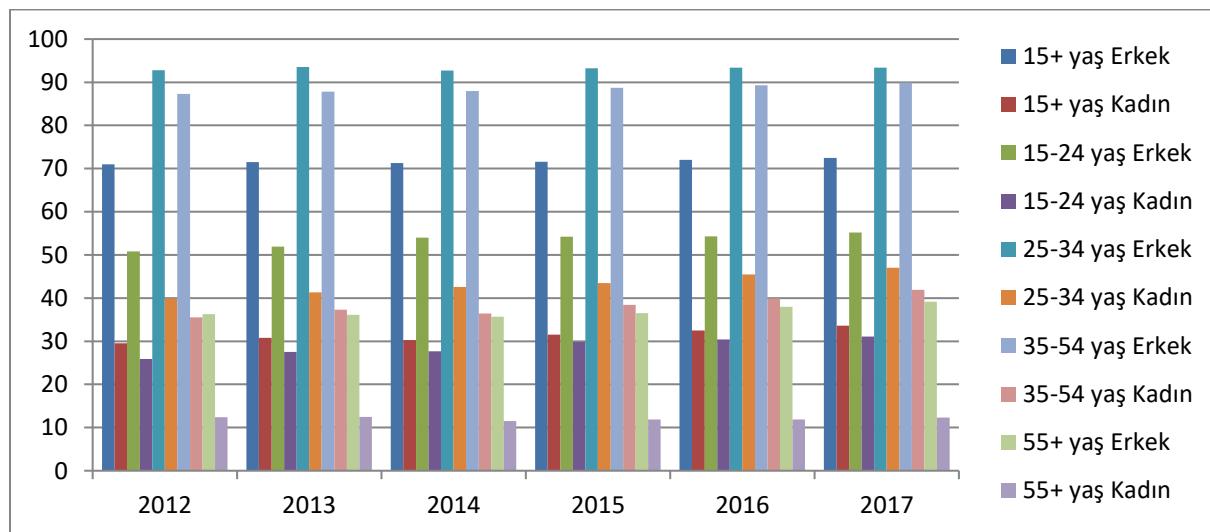
İşgücü piyasası verilerine bakıldığında, ülkemizde işgücüne katılma oranının 2012-2013 yıllarında arttığı 2014 yılında bir miktar düşüş yaşandığı 2015 yılından itibaren artarak devam ettiği görülmektedir. İşgücüne katılma oranının istenilen düzeyde artmamasının temel sebeplerinden birisi kadınların işgücü piyasasında olması gereken yeri alamamasıdır. Dolayısıyla kadının işgücüne katılımının yetersizliği genel işgücüne katılımını düşürmektedir.

Tablo 5:Yaş Grubu ve Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılma Oranı

	15+ yaş		15-24 yaş		25-34 yaş		35-54 yaş		55+ yaş	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2012	71	29,5	50,8	25,9	92,8	39,9	87,3	35,5	36,3	12,4
2013	71,5	30,8	51,9	27,5	93,5	41,3	87,8	37,3	36,1	12,5
2014	71,3	30,3	54	27,7	92,7	42,6	88	36,4	35,7	11,5
2015	71,6	31,5	54,2	29,8	93,2	43,5	88,7	38,4	36,5	11,9
2016	72	32,5	54,3	30,4	93,4	45,5	89,3	39,9	38	11,9
2017	72,5	33,6	55,2	31,1	93,4	47	89,9	41,9	39,2	12,3

Kaynak: TÜİK

Şekil 6:Yaş Grubu ve Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılma Oranı Değişimi

1.4.1. Türkiye'de İşgücünün Eğitim Durumu

İşgücü piyasalarının eğitim ile ilişkisi, işgücünün vasif düzeyi, işletmelerin rekabetçiliği gibi unsurlar bakımından önem taşımaktadır. Türkiye'de işgücünün eğitim düzeyine bakıldığında %55,9'unun lise altı eğitimli olduğu görülmektedir. İşsizlik oranlarında en düşük oran okuma yazma

bilmeyen kesimdedir. En yüksek işsizlik oranı lise eğitimlilerdedir. İşgücüne katılım oranlarında ise en yüksek orana Genel Lise ve Yükseköğretim mezunları sahiptir.

Tablo 6: İşgücünün Eğitim Düzeyi, 2017

	İşgücü	İstihdam	İssiz	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam orani	İşsizlik Oranı
	Bin			%		
Toplam	31.643	27.205	3.336	52,8	47,1	10,9
Okur-yazar olmayan	1076	1013	63	18,8	17,7	5,8
Okuma-yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	1074	950	124	32,7	28,9	11,6
İlkokul	9408	8647	761	51	46,9	8,1
İlköğretim	2856	2456	400	65,7	56,5	14
Ortaokul veya dengi meslek ortaokul	3306	2956	350	41,4	37	10,6
Genel Lise	3202	2777	425	54,8	47,6	13,3
Lise dengi Mesleki okul	3371	2970	401	66,1	58,2	11,9
Yükseköğretim	7350	6420	930	80,2	70,1	12,7

Kaynak: TÜİK

Eğitim seviyesine bağlı olarak işgücüne katılımların artması, ülkemiz açısından gerek ortaöğretimde mesleki eğitim payının artışı, gerekse yüksekokretimleşme eğilimleri dikkate alındığında işgücüne katılım oranının yükseleceği görülmektedir. İşgücüne katılım oranının özellikle mesleki ve teknik lise mezunları ile yüksekokretim mezunları arasında yüksek olması aslında olumlu bir durumdur. İşgücüne katılım oranının eğitimin niteliği (mesleki eğitim) ve düzeyine (yüksekokretim) göre yükselme trendinde olması, iki açıdan önem taşımaktadır. Bunlardan birincisi, ekonominin yeni işgücü arzına istihdam oluşturma gereksinimi, ikincisi de, işgücünün sayı ve vasif düzeyi bakımından derinlik oluşturması, işletmelerin rekabet gücü ve verimliğine olumlu katkı yapmasıdır. Elbette bahsedilen olumlu etkinin ortaya çıkabilmesi, işgünün yalnızca eğitimli olması yeterli değildir, işgücü piyasasının ihtiyaç duyacağı nitelikte olması da gerekmektedir.

1.5.Türkiye'de İstihdam

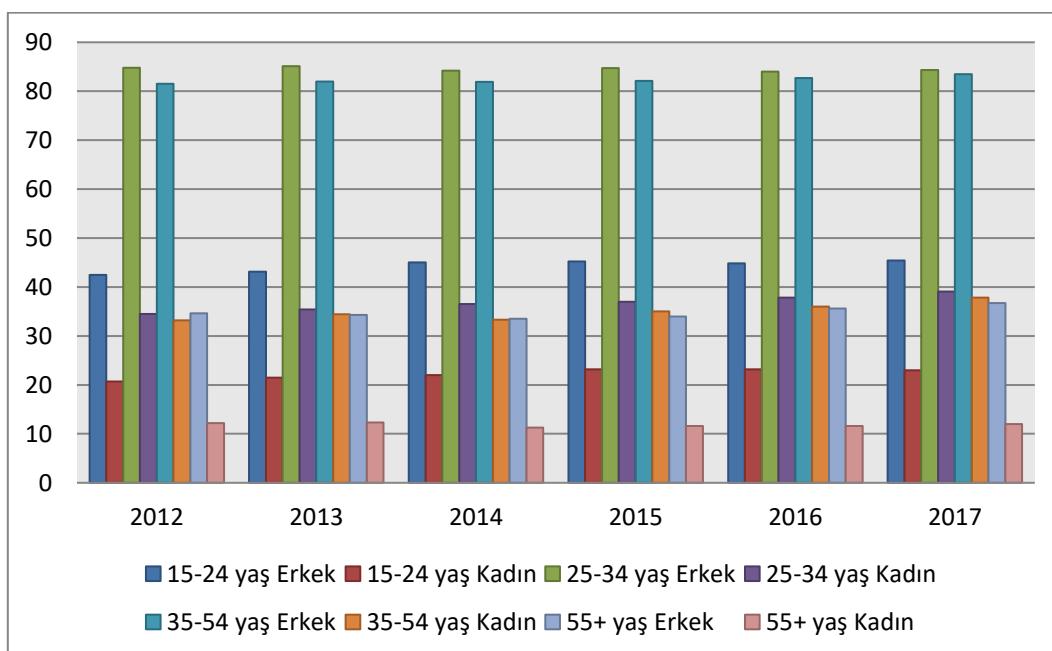
Ülkemiz genelinde istihdam oranı 2014 yılı hariç, artarak devam etmektedir. Cinsiyet bazlı istihdam oranlarına bakıldığında, erkeklerde 2017 yılı istihdam oranı %65,6 iken kadınlarda bu oran %28,9 olarak hesaplanmıştır. Yine işgücüne katılma oranında olduğu gibi burada da kadınların istihdam oranı erkeklerin istihdam oranına göre düşük bir seyir göstermektedir.

Tablo 7:Yaş grubu ve Cinsiyet Ayrimında İstihdam Oranları

	15+ yaş			15-24 yaş		25-34 yaş		35-54 yaş		55+ yaş	
	Toplam	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2012	45,4	65	26,3	42,5	20,7	84,8	34,5	81,5	33,2	34,6	12,2
2013	45,9	65,2	27,1	43,1	21,5	85,1	35,4	82	34,4	34,3	12,3
2014	45,5	64,8	26,7	45	22	84,2	36,5	81,9	33,3	33,5	11,3
2015	46	65	27,5	45,2	23,2	84,7	37	82,1	35	34	11,6
2016	46,3	65,1	28	44,8	23,2	84	37,8	82,7	36	35,6	11,6
2017	47,1	65,6	28,9	45,4	23	84,3	39,1	83,5	37,8	36,7	12

Kaynak: TÜİK

Şekil 7:Yaş grubu ve Cinsiyet Ayrimında İstihdam Oranları Değişimi

1.5.1.İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu

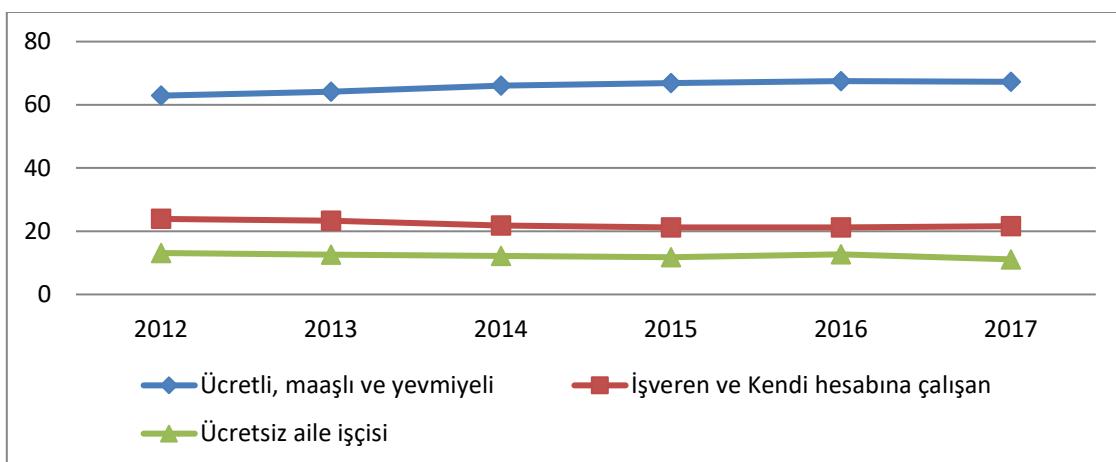
İstihdam edilenlerin işteki durumuna bakıldığından, ücretli, maaşlı ve yevmiyeli istihdam edilenlerde artış; işveren ve kendi hesabına çalışanlarda azalış yaşandığı, ücretsiz aile işçi kesiminde de 2016 yılı hariç azalış olduğu görülmektedir.

Tablo 8:İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu [15+yaş]

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	%					
Ücretli, maaşlı ve yevmiyeli	62,9	64,1	66,1	66,9	67,5	67,3
İşveren ve Kendi hesabına çalışan	23,9	23,3	21,8	21,2	21,2	21,6
Ücretsiz aile işçisi	13,1	12,6	12,2	11,8	12,7	11,1

Kaynak: TÜİK

Şekil 8:İstihdam Edilenlerin İşteki Durumunun Değişimi [15+yaş]

1.5.2.Sektörel Bakımdan İstihdam

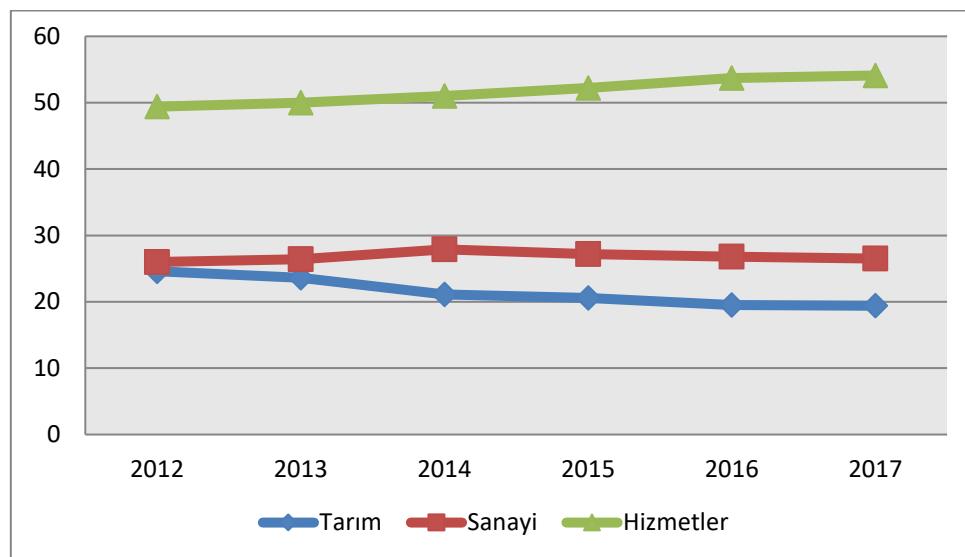
Türkiye'de istihdamın sektörel dağılımına bakıldığından, hizmetler sektörünün diğer sektörlerle nazaran daha fazla istihdam sağladığı görülmektedir. Sanayi sektöründe 2014 yılında istihdam %27,9'a yükselmiş, son 3 yılda biraz düşüş göstermiştir. Tarımda ise istihdamın yıldan yıla azlığı görülmektedir.

Tablo 9:İstihdamın Sektörel Dağılımı (NACE Rev. 2)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	%					
Tarım	24,6	23,6	21,1	20,6	19,5	19,4
Sanayi	26	26,4	27,9	27,2	26,8	26,5
Hizmetler	49,4	50	51	52,2	53,7	54,1

Kaynak: TÜİK

Şekil 9:İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi

1.5.3. Kayıtlı İstihdam

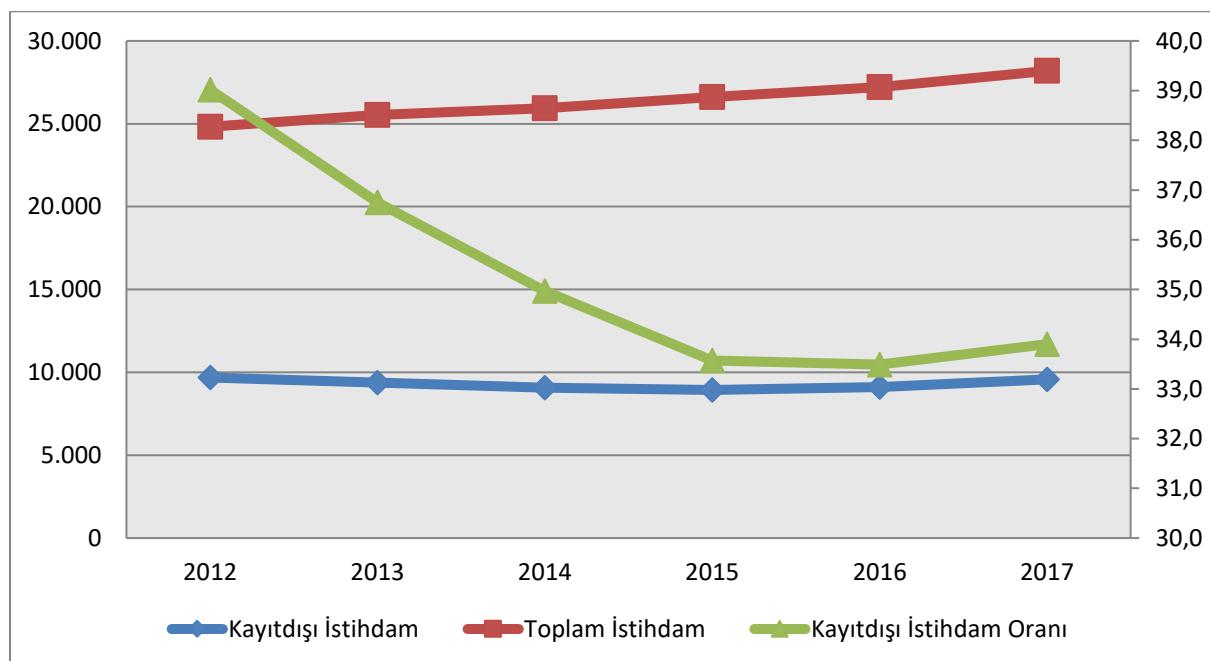
Türkiye'de kayıtlı istihdam yıllar itibarıyle düşme eğilimindedir. 2012 yılında toplam istihdamın %39'u kayıtlı iken 2017 yılı itibarıyle bu oran %33,9'e kadar gerilemiştir. Bu oranın çok daha aşağılara çekilmesi, ülkemizin çalışma hayatındaki birçok yapısal sorunun giderilmesinde büyük önem taşımaktadır. Sosyal güvenlik açıklarının karşılaşması, vergi gelirleri, iş sağlığı ve güvenliği gibi temel sorunların çözümlenmesinde önemli katkılar sağlayacaktır.

Tablo 10:Kayıtlı İstihdam [15+ Yaş]

Yıllar	Kayıtlı İstihdam	Toplam İstihdam	Kayıtlı İstihdam Oranı
	Bin		%
2012	9.686	24.821	39,0
2013	9.379	25.524	36,8
2014	9.069	25.933	35,0
2015	8.937	26.620	33,6
2016	9.111	27.206	33,5
2017	9.575	28.189	33,9
2018 Ocak	9.100	28.029	32,4
2018 Şubat	9.078	28.165	32,2

Kaynak: TÜİK

Şekil 10: Kayıtlı İstihdamın Değişimi [15+ Yaş]

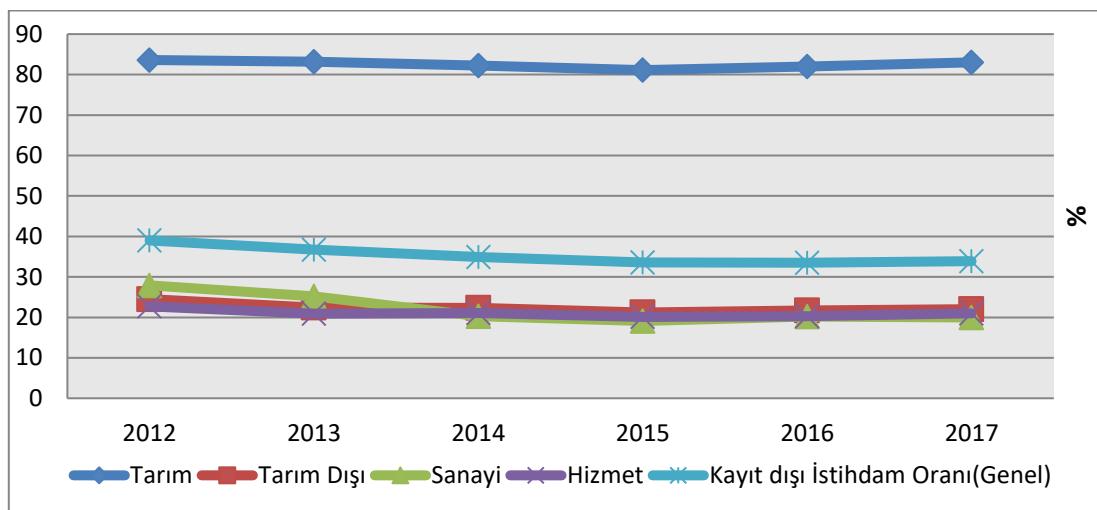
Kayıtlı/kayıtlı istihdam açısından bir başka önemli nokta ise, kayıtlı işsizliğin sektörel dağılımıdır. İstihdam edilenlerin sektörel dağılımına baktığımızda kayıtlı istihdamın en çok yaşandığı sektör %83 oranla tarım sektörüdür. Sanayi ve hizmet sektörlerinde bu oran sırasıyla %20 ve %21 olarak gözlemlenmektedir.

Tablo 11: Kayıtlı İstihdamın Sektörel Dağılımı

	Tarım	Tarım Dışı	Sanayi	Hizmet	Kayıtlı İstihdam Oranı(Genel)
Yıllar	%				
2012	83,6	24,5	27,9	22,7	39,0
2013	83,2	22,4	25,2	20,9	36,7
2014	82,2	22,3	20,3	21,1	34,9
2015	81,1	21,2	19,1	20,1	33,6
2016	82	21,7	20,2	20,3	33,5
2017	83	22	20	21	33,9

Kaynak: TÜİK

Şekil 11: Kayıtdışı İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi

Kayıtlı/kayıtdışı istihdam açısından bir başka önemli nokta ise, kayıtdışılığın niteliğine ilişkindir. İstihdam edilenlerin sosyal güvenlik kuruluşlarına kayıtlılık durumuna bakıldığından Türkiye'de kayıt dışılığın en çok yaşandığı kesim ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kesimdir. Ayrıca tarımda yaşanan kayıt dışı istihdamın, tarım dışı faaliyetlerde yaşanan kayıt dışı istihdamdan daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 12: İstihdam Edilenlerin Sosyal Güvenlik Kuruluşuna Kayıtlılık Durumu, Ocak 2018

	Türkiye			Erkek			Kadın		
	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (*)	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (*)	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (*)
	Bin	(%)	Bin	(%)	Bin	(%)	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (*)
Toplam	28.029	9.100	32,5	19.277	5.489	28,5	8.752	3.611	41,3
Ücretli ve yevmiyeli	19.116	3.316	17,3	13.332	2.191	16,4	5.785	1.125	19,4
İşveren	1 225	202	16,5	1 107	186	16,8	118	16	13,6
Kendi hesabına	5 017	3 282	65,4	4 089	2 496	61,0	928	787	84,8
Ücretsiz aile işçi	2 671	2 299	86,1	750	616	82,1	1 921	1 683	87,6
Tarım	4 963	4 066	81,9	2 848	2 144	75,3	2 115	1 921	90,8
Ücretli ve yevmiyeli	447	336	75,2	297	214	72,1	150	122	81,3
İşveren	40	20	50,0	36	16	44,4	4	4	100,0
Kendi hesabına	2.331	1.789	76,7	2.059	1.529	74,3	272	260	95,6
Ücretsiz aile işçi	2.145	1.920	89,5	455	385	84,6	1.690	1.535	90,8
Tarım Dışı	23 066	5 035	21,8	16 429	3 344	20,4	6 637	1 690	25,5
Ücretli ve yevmiyeli	18 669	2 980	16,0	13 034	1 977	15,2	5 635	1 004	17,8
İşveren	1 185	182	15,4	1 071	170	15,9	114	12	10,5
Kendi hesabına	2 686	1 493	55,6	2 029	966	47,6	657	527	80,2

Ücretsiz aile işçisi	526	379	72,1	294	231	78,6	231	148	64,1
----------------------	-----	-----	------	-----	-----	------	-----	-----	------

Kaynak: TÜİK

(*) Kayıt dışı: Yaptığı işten dolayı, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmadan çalışanlar.

1.6. Türkiye'de İşsizlik

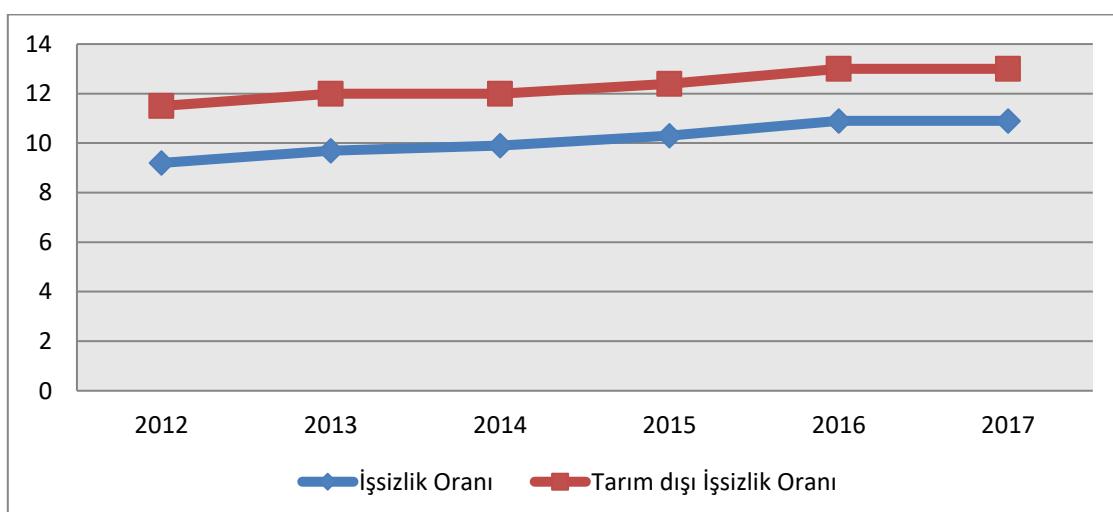
Türkiye'de 2012-2016 yılları arasında işsizlik oranlarının sürekli artma eğiliminde olduğu görülmektedir. Türkiye'de işsizlik oranı 2015 yılında %10,3 ile iki haneye ulaşmıştır. Aynı yıllara ait tarım dışı işsizlik oranı da artma eğilimi göstermektedir. 2017 yılında işsizlik oranı bir önceki yıla göre değişmemekle beraber işsiz sayısında bir miktar azalma olmuştur.

Tablo 13:İşsizlik Oranı ve Tarım Dışı İşsizlik Oranı [15+ Yaş]

Yıllar	İşsizlik Oranı	Tarım dışı İşsizlik Oranı
%		
2012	9,2	11,5
2013	9,7	12
2014	9,9	12
2015	10,3	12,4
2016	10,9	13
2017	10,9	13
2018 Ocak	10,8	12,8
2018 Şubat	10,6	12,8

Kaynak: TÜİK

Şekil 12:İşsizlik ve Tarım Dışı İşsizlik Oranındaki Değişim [15+ Yaş]

1.6.1. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre İşsizlik

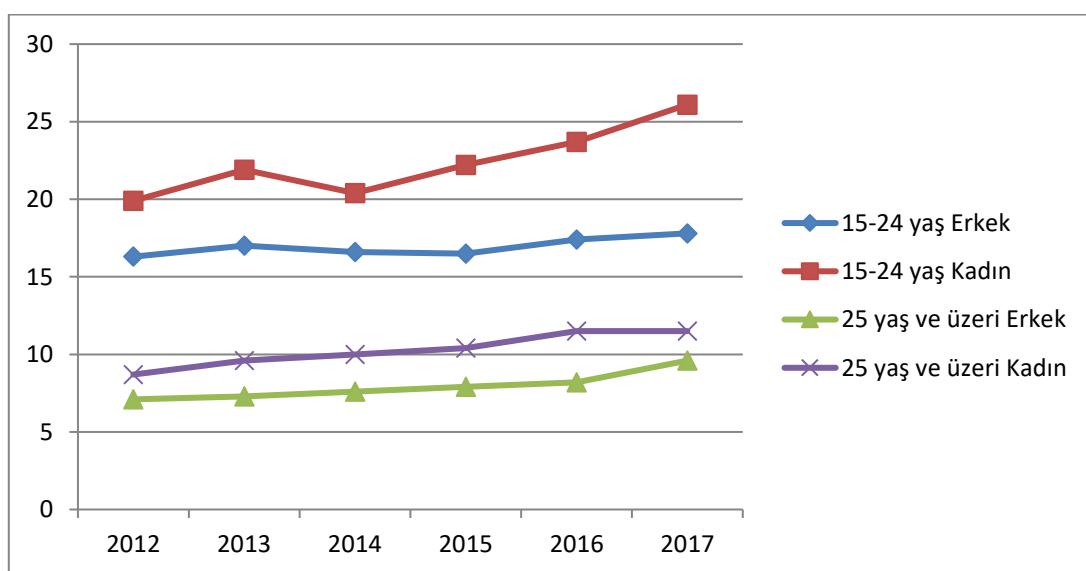
2012-2017 yıllarına ait işsizlik oranları hem erkeklerde hem kadınlarda artarak devam etmiştir. Hem 15-24 yaş grubu hem de 25 yaş üzeri gruptaki kadınlarda işsizlik oranı artma eğilimi göstermektedir.

Tablo 14:Yaş Grupları ve Cinsiyet Ayırımında İşsizlik Oranı

	15 + yaş			15-24 yaş			25 yaş ve üzeri		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Yıllar	%								
2012	9,2	8,5	10,8	17,5	16,3	19,9	7,6	7,1	8,7
2013	9,7	8,7	11,9	18,7	17	21,9	8	7,3	9,6
2014	9,9	9	11,9	17,9	16,6	20,4	8,3	7,6	10
2015	10,3	9,2	12,6	18,5	16,5	22,2	8,7	7,9	10,4
2016	10,9	9,6	13,7	19,6	17,4	23,7	9,2	8,2	11,5
2017	10,9	9,4	14,1	20,8	17,8	26,1	9	9,6	11,5

Kaynak: TÜİK

Şekil 13:Yaş Grupları ve Cinsiyet Ayırımında İşsizlik Oranı Değişimi

1.6.2. İşsizliğin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı ve Genç İşsizlik Olgusu

Yaş gruplarına göre işsizlik oranlarında en yüksek işsizlik oranının gözlendiği yaş grupları 15-19 ve 20-24 arası yaş gruplarıdır. En düşük işsizlik oranının olduğu yaş grubu ise 65+ yaş grubudur. Bu görünüm normal bir görünüm olup, ülkenin nüfus yaş gruplarına dağılımıyla uyumludur. Ayrıca, bu

gösterge emek piyasası politikalarının nereye odaklanması gereği, gençlerin işgücü piyasasına girişinin kolaylaştırılmasına yönelik politikalar üretilmesi gibi konular bakımından büyük önem taşımaktadır.

Tablo 15:Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları (15+ Yaş)

Yıllar	Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları (%)										
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+
2012	14,9	19	12,2	8,3	6,9	6,5	6,7	6,4	5,3	3,3	0,9
2013	16,4	20	12,6	8,8	7,8	6,7	6,4	6,7	5,8	4,2	1,1
2014	16,1	18,9	13	8,8	7,7	7,1	6,9	7,8	6,7	4,7	2,1
2015	16,5	19,7	13,2	8,9	8,2	7,8	7	8,3	7,2	5,8	2,5
2016	16,2	21,5	14,6	10,1	8,7	8	7,8	7,8	6,6	5,6	2,6
2017	17	22,8	14,5	9,8	8,9	7,7	7,4	7,6	7,5	4,9	2,2

Kaynak: TÜİK

Dünyada genç işsizlik oranları değişkenlik göstermektedir. Özellikle İtalya, İspanya ve Yunanistan'daki genç işsizlik oranları çok ciddi oranlarda seyretmektedir. 2017 yılı Türkiye'de genç işsizlik oranı 20,6 iken bu oran AB 28'de 16,9 olarak gerçekleşmektedir. Türkiye'nin AB ülkeleri arasında yüksek genç işsizlik sorunu ile karşı karşıya olduğu izlenmektedir. Türkiye sahip olduğu genç nüfus avantajını doğru eğitim ve işgücü politikaları ile değerlendirerek genç işsizlik oranını azaltabilir.

Tablo 16:AB ve Türkiye'de Genç İşsizlik Oranları

	Türkiye	Almanya	Fransa	İtalya	İspanya	Polonya	Yunanistan	AB 28
2012	17,5	8	23,7	35,3	52,9	26,5	55,3	23
2013	18,7	7,8	24,1	40	55,5	27,3	58,3	23,6
2014	17,9	7,8	23,5	42,7	53,2	23,9	52,4	21,9
2015	18,5	7,2	24	40,3	48,3	20,8	49,8	20,4
2016	19,6	7	24,1	37,8	44,4	17,7	47,3	18,6
2017	20,6	6,8	22,3	34,8	38,7	14,8	43,6	16,9

Kaynak: OECD

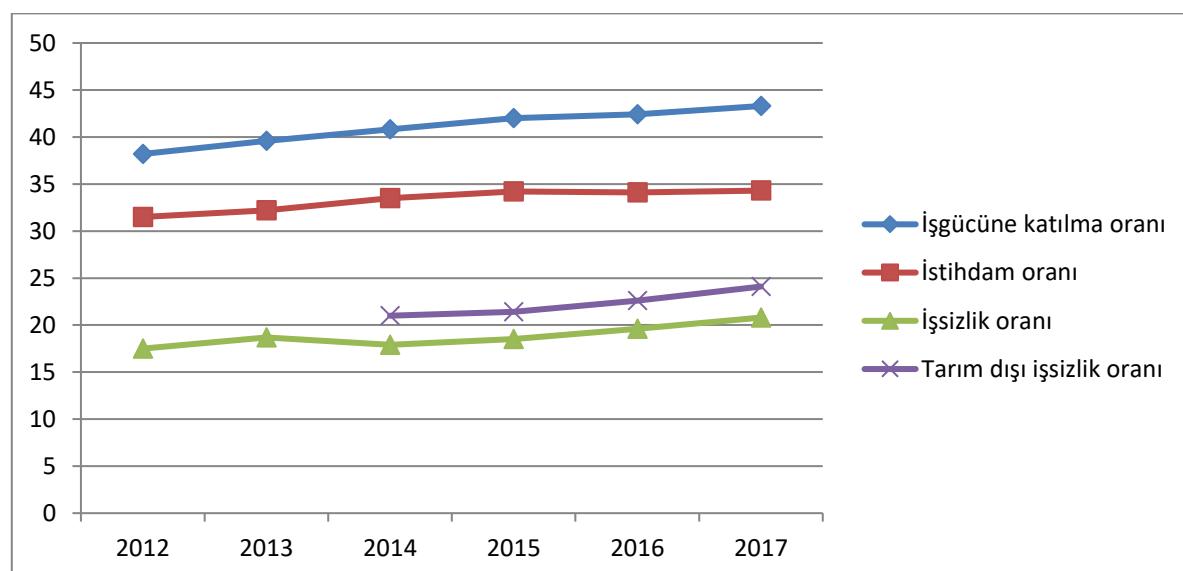
Türkiye'de 2012-2017 yıllarına ait gençlerin işgücüne katılma oranları ve istihdam oranları artma eğilimi göstermektedir. Aynı döneme ait genç işsizlik oranı değişkenlik göstermekle beraber, 2017 yılında %20,8 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Tablo 17:Türkiye Genç İşgücü'nün Durumu [15-24 Yaş]

	İşgücüne katılma Oranı	İstihdam oranı	İşsizlik Oranı	Tarım Dışı İşsizlik oranı
Yıllar	%			
2012	38,2	31,5	17,5	-
2013	39,6	32,2	18,7	-
2014	40,8	33,5	17,9	21,0
2015	42	34,2	18,5	21,4
2016	42,4	34,1	19,6	22,6
2017	43,3	34,3	20,8	24,1
2018 Ocak	41	32,9	19,9	22,2
2018 Şubat	41,1	33,3	19	21,3

Kaynak: TÜİK

Şekil 14:Türkiye Genç İşgücü'nün Değişimi [15-24 Yaş]

2. TRC2 BÖLGESİ İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

TRC2 Bölgesi işgücü piyasasına bakıldığından 2008 yılına kıyasla İşgücüne Katılma Oranının, İstihdam Oranının, İşsizlik Oranının ve Tarım Dışı İşsizlik Oranının daha düşük olduğu görülmektedir. 2009 yılında küresel ölçekte yaşanan krizin etkisiyle işsizlik en yüksek noktaya ulaşmıştır. 2017 yılı işsizlik oranı bir önceki yıla göre (%17,2) önemli bir oranda azalarak %13,8'e gerilemiştir. TRC2 Bölgesi işsizlik oranının en çok düşüğü iki bölgeden biri olmuştur.

Tablo 18:TRC2 Bölgesi Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]

	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı	Tarım Dışı İşsizlik Oranı
Yıllar	%			
2008	31,8	27,3	14,1	16,9
2009	34,4	27,9	18,8	20,5
2010	33,5	29,1	13,1	14,5
2011	32,8	30,1	8,4	9,6
2012	28,8	26,8	6,9	7,5
2013	37,9	31,2	17,5	20,8
2014	42,3	35	17,4	23,7
2015	43,7	36,1	17,5	22,8
2016	45,2	37,4	17,2	23,2
2017	48,1	41,4	13,8	19,5

Kaynak: TÜİK

TRC2 Bölgesi 2017 yılında 26 Düzey 2 Bölgesi arasında işgücüne katılım oranında sondan 5. Sırada bulunmaktadır. İşsizlik oranında en yüksek 5. Bölge, istihdam oranında ise en düşük 3. Bölgedir.

Tablo 19:Düzey 2 Bölgeleri Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş], 2017

	İşgücüne Katılm Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
TOPLAM	52,8	10,9	47,1
TR10 (İstanbul)	57,4	13,9	49,4
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	59,1	8,3	54,2
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	49,8	6,0	46,8
TR31 (İzmir)	55,2	14,0	47,5
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	55,4	7,1	51,5
TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	53,0	6,2	49,7
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	51,8	9,8	46,7
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	54,7	10,8	48,8
TR51 (Ankara)	53,5	11,3	47,5
TR52 (Konya, Karaman)	50,3	5,9	47,3
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	56,6	12,1	49,7
TR62 (Adana, Mersin)	49,9	10,7	44,6
TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	47,9	11,5	42,4
TR71 (Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	50,6	11,4	44,9
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	49,4	11,9	43,5
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	50,5	7,2	46,9
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	57,1	4,6	54,4
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	52,3	6,7	48,8
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	54,1	3,6	52,2
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	49,3	5,5	46,6
TRA2 (Ağrı, Kars, İğdır, Ardahan)	50,7	5,5	47,9
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	51,5	7,0	47,9
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	47,7	12,8	41,6
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	46,8	15,1	39,8
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	48,1	13,8	41,4
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	38,6	26,9	28,2

Kaynak: TÜİK

Tablo 20:TRC2 Bölgesi'nin İşgücü İstatistikleri 26 Düzey 2 Bölge Sıralaması

	İşgücüne Katılma Oranı	Sıralama	İşsizlik Oranı	Sıralama	İstihdam Oranı	Sıralama
Yıllar	%		%		%	
2007	30,8	En düşük 2.	13,8	En yüksek 4.	26,5	En düşük 2.
2008	31,8	En düşük 2.	14,1	En yüksek 7.	27,3	En düşük 2.
2009	34,4	En düşük 2.	18,8	En yüksek 2.	27,9	En düşük 2.
2010	33,5	En düşük 1.	13,1	En yüksek 7.	29,1	En düşük 1.
2011	32,8	En düşük 1.	8,4	En yüksek 16.	30,1	En düşük 2.
2012	28,8	En düşük 1	6,9	En yüksek 18.	26,8	En düşük 1.
2013	37,9	En düşük 2.	17,5	En yüksek 2.	31,2	En düşük 2.
2014	42,3	En düşük 1.	17,4	En yüksek 2.	35,0	En düşük 2.
2015	43,7	En düşük 1.	17,5	En yüksek 2.	36,1	En düşük 3.
2016	45,2	En düşük 2.	17,2	En yüksek 2.	37,4	En düşük 2.
2017	48,1	En düşük 5.	13,8	En Yüksek 5.	41,4	En düşük 3.

Kaynak: TÜİK

2.1.TRC2 Bölgesinde İşgücüne Katılım Oranı

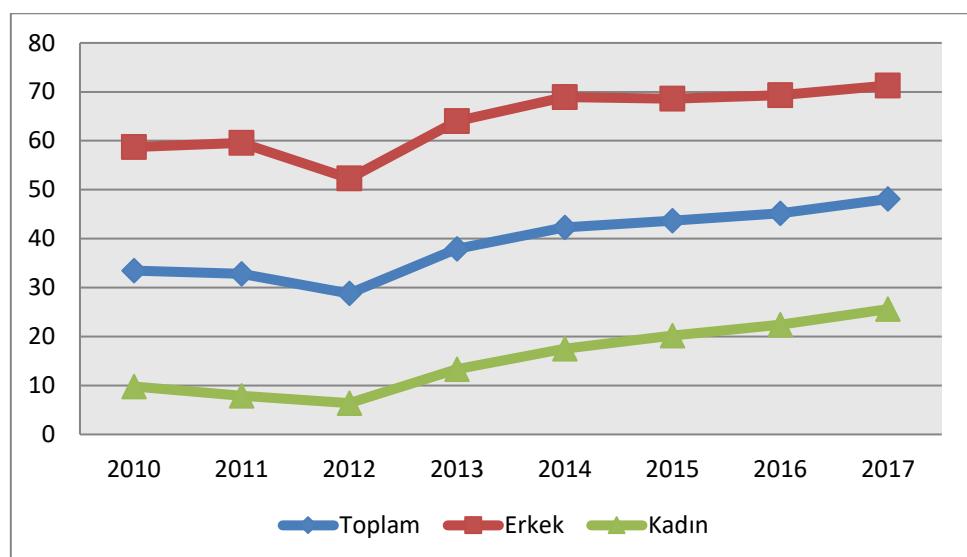
TRC2 Bölgesinde cinsiyet ayrımında işgücüne katılma oranına bakıldığından 2010 yılına göre hem erkek hem de kadın işgücü katılım oranında 2012 yılına kadar azalış olduğu görülmektedir. 2013 yılından itibaren ise hem erkek hem de kadın işgücüne katılma oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 21:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşgücüne Katılma Oranı [15+ Yaş]

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
TRC2 Bölgesi	%							
Toplam	33,5	32,8	28,8	37,9	42,3	43,7	45,2	48,1
Erkek	58,7	59,6	52,3	64	68,9	68,6	69,3	71,3
Kadın	9,8	7,9	6,4	13,3	17,5	20,2	22,4	25,6

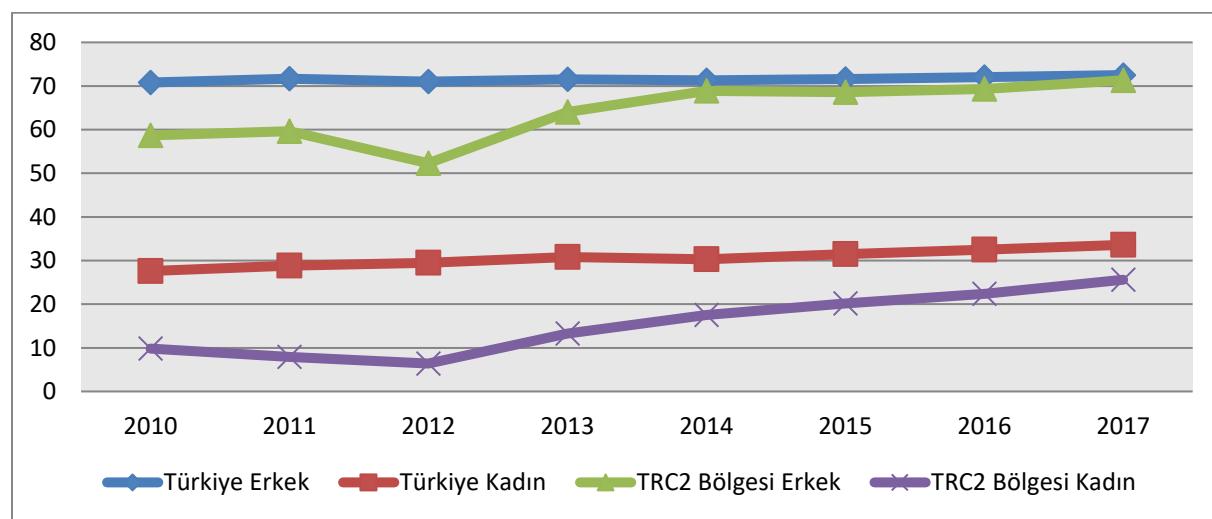
Kaynak: TÜİK

Şekil 15:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşgücüne Katılma Oranı Değişimi [15+ Yaş]

Şekil 16'de görüldüğü üzere işgücüne katılım oranları bakımından TRC2 Bölgesinde erkeklerin işgücüne katılım oranı Türkiye ortalamasına ulaşmış durumdadır. TRC2 Bölgesindeki kadınların işgücüne katılım oranı 2013 yılından itibaren artış göstermesine rağmen Türkiye ortalamasının çok altında kalmakta olup bölgenin işgücüne katılım ortalamasını düşürmektedir. TRC2 Bölgesinde kadınları işgücüne katmak öncelikli politikalar arasında olmalıdır.

Şekil 16:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşgücüne Katılım Oranları Değişimi

2.1.1.TRC2 Bölgesinde İşgünün Eğitim Durumu,

TRC2 Bölgesinde işgünün eğitim düzeyine bakıldığıda işgünün %51,4'ünün *lise altı eğitilmililerden* olduğu, yaklaşık %23,6'sının ise okuma yazma bilmediği görülmektedir. İşsizlik

oranlarında en düşük oran okur-yazar olmayan kesimdedir. En yüksek işsizlik oranı ise **lise ve dengi meslek okulu** eğitimlilerindedir. İşgücüne katılım oranlarında en yüksek orana yükseköğretim mezunları ulaşmıştır.

Tablo 22:TRC2 Bölgesi İşgücüne Eğitim Düzeyi, 2017

	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam Oranı	İssizlik Oranı
	Bin			%		
Toplam	1113	960	153	48,1	41,4	13,8
Okur-yazar olmayan	122	116	6	23,6	22,4	5
Lise altı eğitimliler	673	584	89	51,4	44,6	13,3
Lise ve dengi meslek okulu	149	120	29	53	42,6	19,6
Yükseköğretim	169	140	29	81	67	17,3

Kaynak: TÜİK

Tablo 23:TRC2 Bölgesi Erkek İşgücüne Eğitim Düzeyi, 2017

	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam Oranı	İssizlik Oranı
	Bin			%		
Toplam	810	691	120	71,3	60,8	14,8
Okur-yazar olmayan	36	31	5	43,3	37,4	13,6
Lise altı eğitimliler	540	460	80	71,4	60,8	14,8
Lise ve dengi meslek okulu	120	101	20	71,3	59,6	16,4
Yükseköğretim	114	99	15	89,5	77,8	13,1

Kaynak: TÜİK

TRC2 Bölgesi kadın işgücüne eğitim düzeyine baktığımızda; işsizlik oranının en düşük okur-yazar olmayan kesimde olması bu kesimin işgücüne katılım oranının çok düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Bölgede en fazla işsizlik *lise ve dengi meslek okulu* mezunları kadınlardadır.

Tablo 24:TRC2 Bölgesi Kadın İşgücüne Eğitim Düzeyi, 2017

	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
	Bin			%		
Toplam	302	268	34	25,6	22,7	11,3
Okur-yazar olmayan	86	84	1	19,8	19,5	1,3
Lise altı eğitimliler	133	124	9	24,1	22,4	6,9
Lise ve denge meslek okulu	29	19	10	25,6	17,1	33,1
Yükseköğretim	55	40	14	67,7	50	26,1

Kaynak: TÜİK

2.2.TRC2 Bölgesinde İstihdam

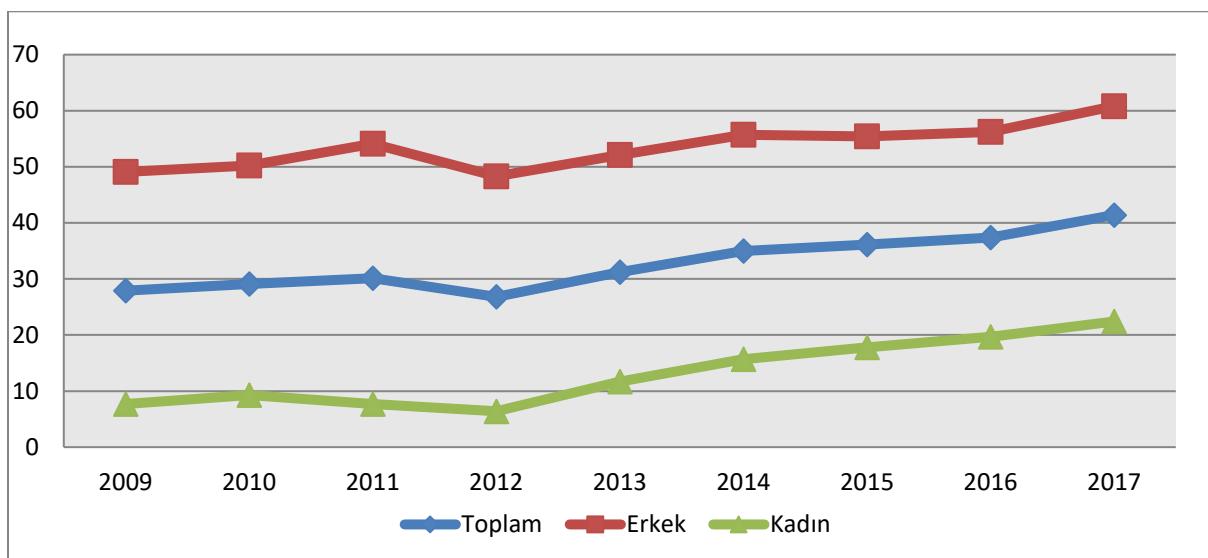
TRC2 Bölgesinde cinsiyet ayrıımında istihdam oranına bakıldığından 2010 yılına göre hem erkek hem de kadın istihdam oranında 2012 yılı hariç artış olduğu görülmektedir. Erkek istihdamında 2010 yılından itibaren artış trendi baskın olmakla beraber kadın istihdamında ise 2012 yılına kadar dalgalı bir seyir mevcuttur. 2013 yılı ile beraber kadın istihdamı artış trendine girmiştir.

Tablo 25:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrıımında İstihdam

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
TRC2 Bölgesi	%							
Toplam	29,1	30,1	26,8	31,2	35	36,1	37,4	41,4
Erkek	50,2	54,1	48,3	52,1	55,7	55,4	56,2	60,8
Kadın	9,3	7,7	6,4	11,7	15,7	17,8	19,7	22,4

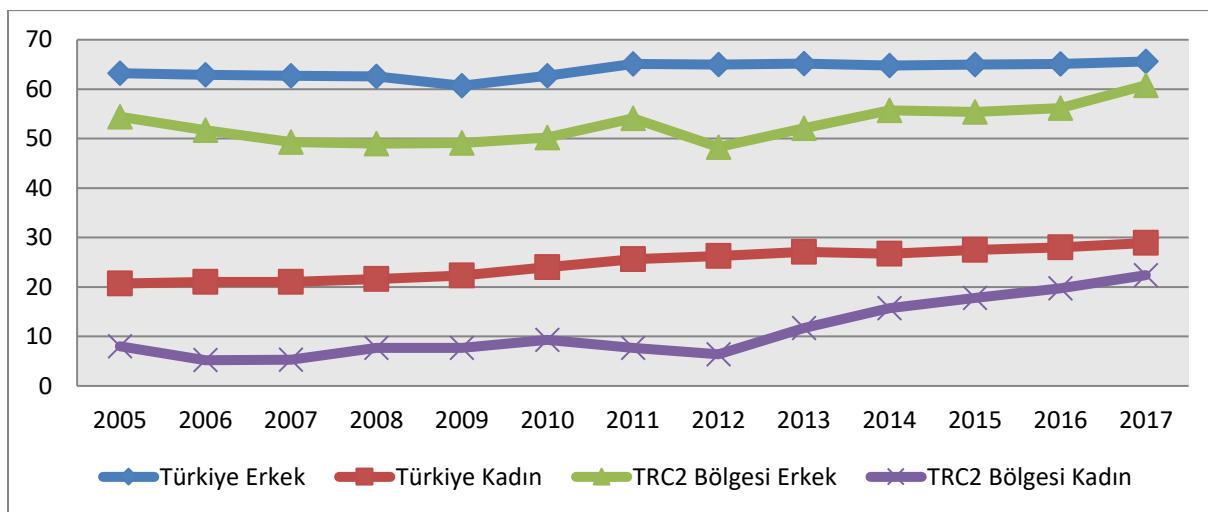
Kaynak: TÜİK

Şekil 17:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İstihdamın Değişimi

Şekil 17'de görüldüğü üzere TRC2 Bölgesi hem erkek hem de kadın istihdam oranlarında Türkiye ortalamasının altındadır. Kadınların istihdamı Türkiye'de artma eğiliminde iken bölgede ise 2012 yılına kadar dalgalı bir seyir halindedir. 2012 yılından sonra kadın istihdamı artış trendi yakalamıştır. Kadınların işgücüne katılım oranlarının son yıllardaki artış trendine rağmen çok düşük olması kadın istihdamının da düşük olmasına neden olmaktadır.

Şekil 18:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İstihdam Oranları Değişimi

2.2.1.TRC2 Bölgesinde İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu

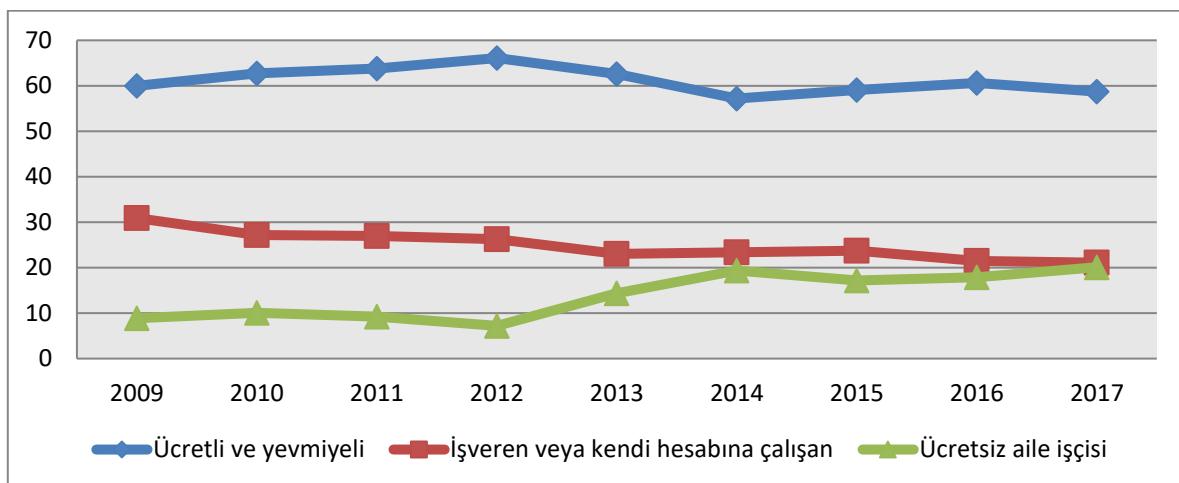
TRC2 Bölgesinde istihdam edilenlerin işteki durumunun değişimine bakıldığından; *ücretli ve yevmiyeli* sayısının dalgalı bir seyir izlediği, *işveren veya kendi hesabına çalışan* sayısında azalma olduğu, *ücretsiz aile işçi* sayısında ise son yıllarda yükselme trendi olduğu görülmektedir.

Tablo 26:TRC2 Bölgesi İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu

Yıllar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	%							
Ücretli ve yevmiyeli	62,7	63,8	66,1	62,6	57,2	59,1	60,6	58,7
İşveren veya kendi hesabına çalışan	27,2	27	26,3	23,0	23,4	23,7	21,5	21,1
Ücretsiz aile işçisi	10,1	9,2	7,2	14,4	19,4	17,2	17,9	20,1
Toplam	100	100	100	100	100	100	100	100

Kaynak: TÜİK

Şekil 19:TRC2 Bölgesi İstihdam Edilenlerin İşteki Durumunun Değişimi

2.2.2.TRC2 Bölgesinde Sektörel Bakımdan İstihdam

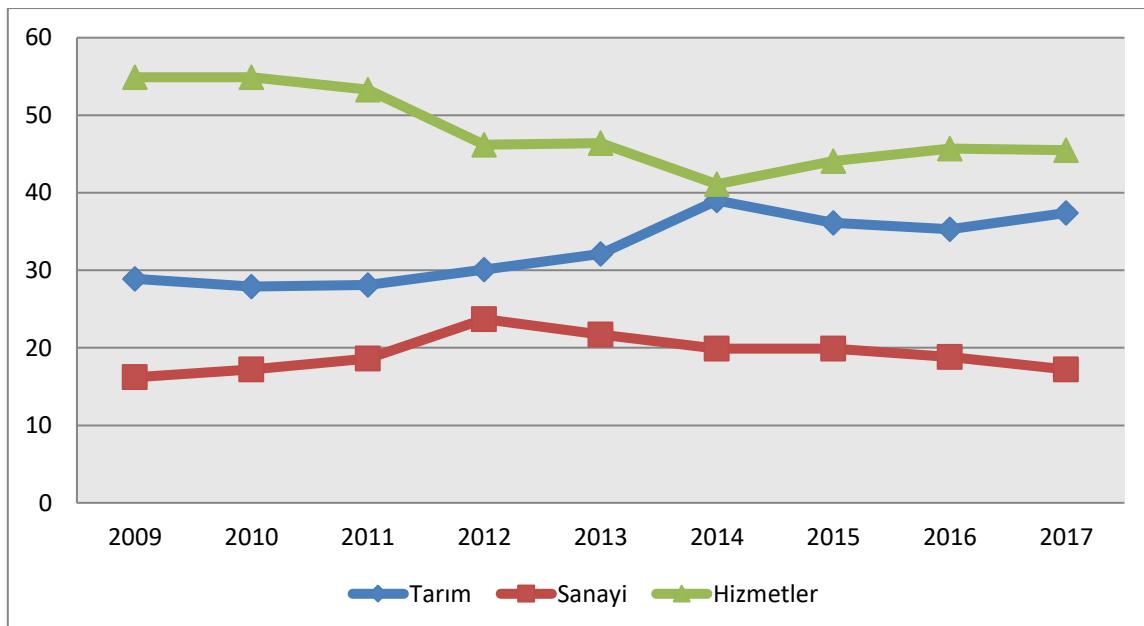
TRC2 Bölgesinde istihdamın sektörel dağılımına bakıldığından 2010 yılına oranla hizmetler sektöründeki istihdamın önemli oranda azaldığı, ancak tarım sektöründeki istihdamın arttığı görülmektedir. Sanayideki istihdam ise 2010-2017 yılları arasında düzensiz bir dağılım sergileyerek 2017 yılında, 2010larındaki değerine ulaşmıştır.

Tablo 27:TRC2 Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılımı

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	%							
Tarım	27,9	28,1	30,1	32,1	39	36,1	35,3	37,4
Sanayi	17,2	18,6	23,7	21,7	19,9	19,9	18,8	17,2
Hizmetler	54,9	53,3	46,2	46,4	41,1	44,1	45,7	45,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK

Şekil 20:TRC2 Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi

2.2.3.TRC2 Bölgesinde Kayıt Dışı İstihdam

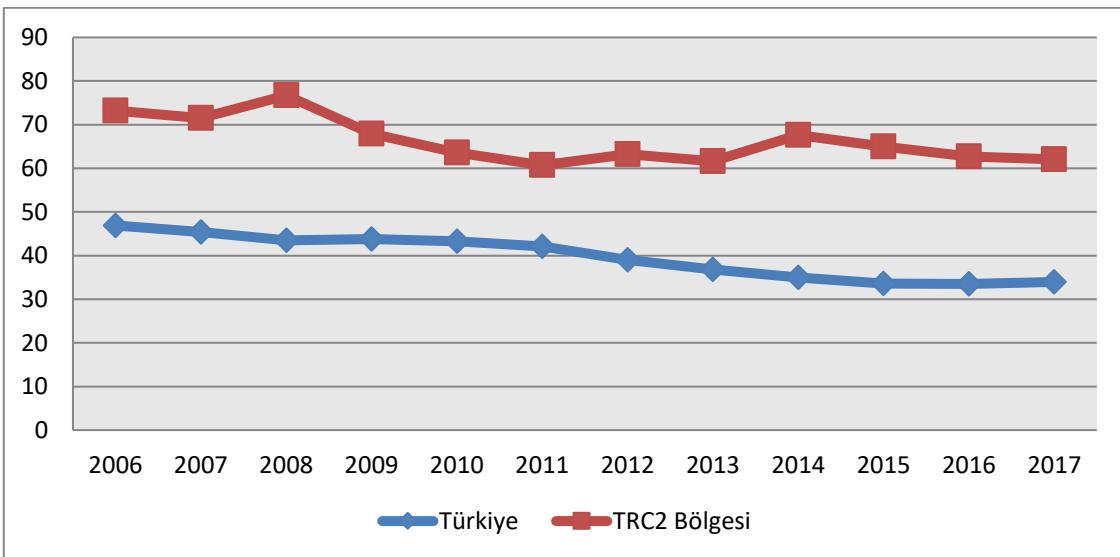
Türkiye'de ve TRC2 Bölgesinde kayıt dışı istihdam yıllar itibarıyle düşme eğiliminde olmakla birlikte TRC2 Bölgesi kayıtdışı istihdam oranları Türkiye ortalamasının oldukça üstündedir. 2006 yılında toplam istihdamın %73,2'si'yi kayıt dışı iken 2017 yılı itibarıyle bu oran %62'ye kadar gerilemiş olmakla beraber TRC2 Bölgesindeki kayıtdışı istihdam oranın Türkiye ortalamasının çok üzerinde olması, bu konuda bölgeye uygun politikaların geliştirilmesi gereğinin göstergesidir.

Tablo 28:TRC2 Bölgesi Kayıt Dışı İstihdam [15+ Yaş]

	Kayıt dışı İstihdam	Toplam İstihdam	Kayıt dışı İstihdam Oranı
	Bin		%
2006	327	447	73,2
2007	318	445	71,5
2008	356	464	76,7
2009	343	505	67,9
2010	358	563	63,6
2011	369	608	60,7
2012	360	569	63,2
2013	409	664	61,6
2014	494	730	67,6
2015	510	784	65,0
2016	531	846	62,7
2017	595	959	62,04

Kaynak: TÜİK

Şekil 21:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Kayıt Dışı İstihdamın Değişimi [15+ Yaş]

2.3. TRC2 Bölgesinde İşsizlik

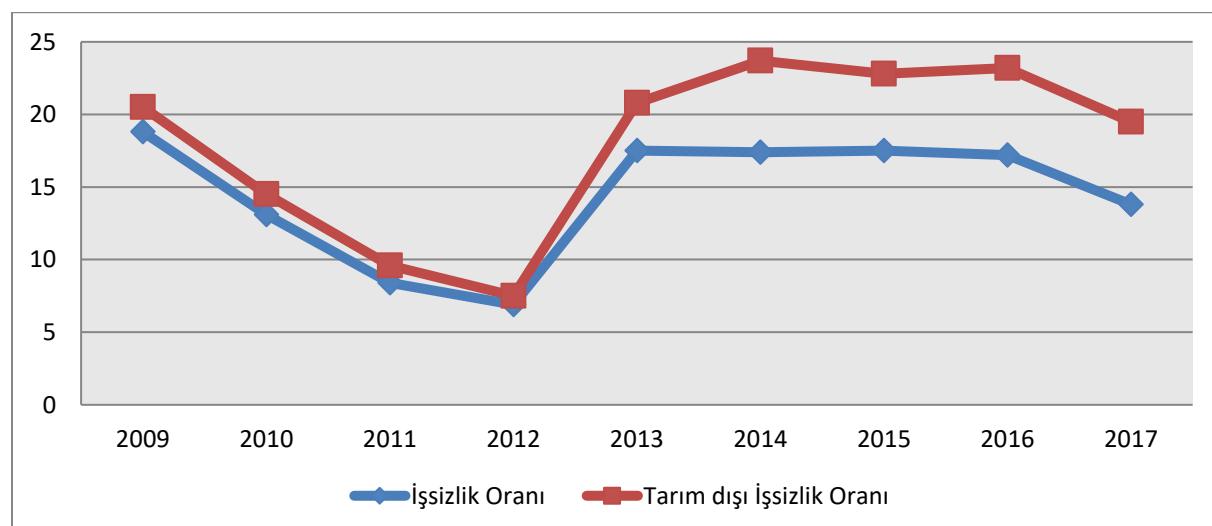
TRC2 Bölgesinde işsizlik ve tarım dışı işsizlik oranı 2009 yılında küresel krizin etkisiyle sırasıyla 18,8 ve 20,5 oranlarında gerçekleşmiştir. 2009 yılından başlayarak 2012 yılına kadar her iki işsizlik oranında büyük bir düşüş yaşanmıştır. 2012 yılından sonra işsizlik oranlarında yükselme trendi yaşanmıştır. 2017 yılında *TRC2 Bölgesi işsizlik oranı* bir önceki yıla göre önemli bir oranda azalarak en yüksek düşüşün gerçekleştiği iki bölgeden biri olmuştur.

Tablo 29:TRC2 Bölgesinde İşsizlik [15+ Yaş]

Yıllar	İşsizlik Oranı	Tarım dışı İşsizlik Oranı
%		
2009	18,8	20,5
2010	13,1	14,5
2011	8,4	9,6
2012	6,9	7,5
2013	17,5	20,8
2014	17,4	23,7
2015	17,5	22,8
2016	17,2	23,2
2017	13,8	19,5

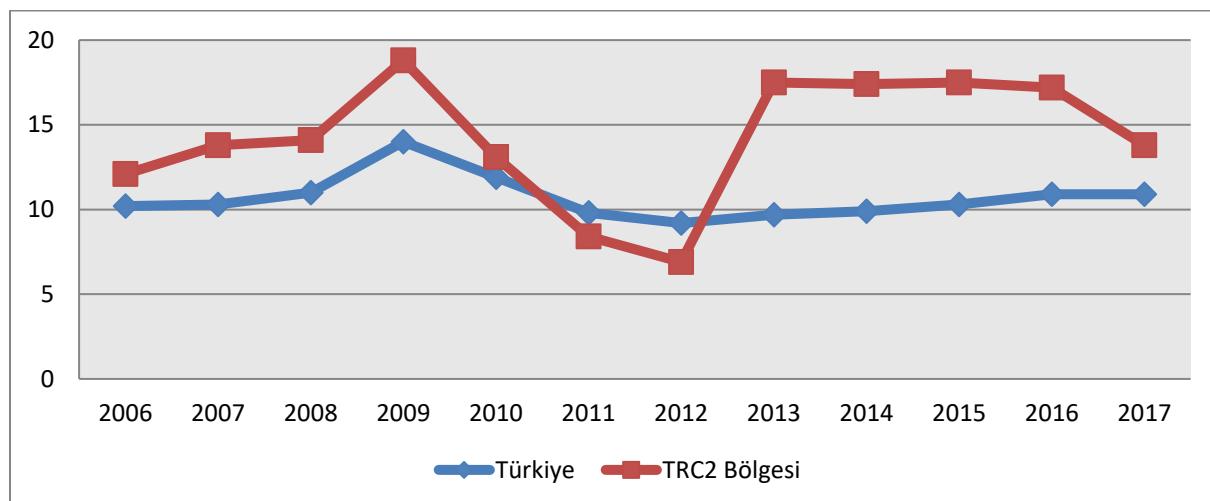
Kaynak: TÜİK

Şekil 22:TRC2 Bölgesinde İşsizlik Değişimi [15+ Yaş]

TRC2 Bölgesinde işsizlik oranı değişimi genel olarak Türkiye ortalamasına paralel bir seyir göstermekle beraber işsizlik oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. İlk olarak 2011 ve 2012 yıllarında işsizlik oranı Türkiye oranının altına inmiş ancak 2013 yılı ile beraber Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır.

Şekil 23:Türkiye ve TRC2 Bölgesinde İşsizliğin Değişimi [15+ Yaş]

2.3.1.TRC2 Bölgesinde Cinsiyete Göre İşsizlik

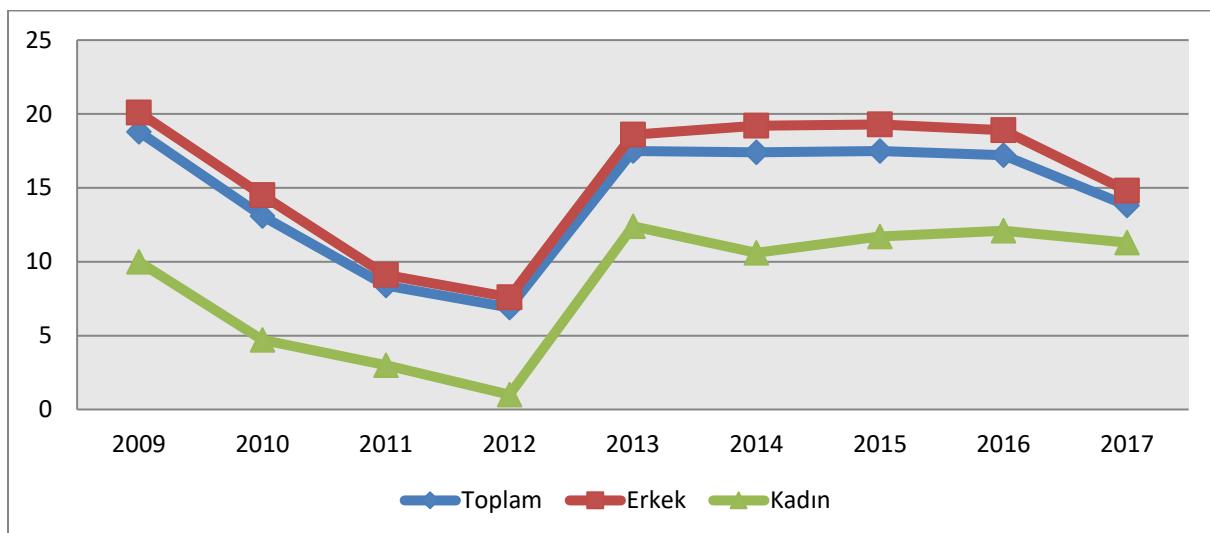
TRC2 Bölgesi cinsiyet ayrımında işsizlik oranlarına bakıldığından 2009 yılı ile 2012 yılları arasında erkeklerde ve kadınlarda işsizlik oranının düşüğü görülmektedir. Fakat bu düşüş kadın istihdamın artmasından ziyade kadın işgücüne katılım oranının azalmasından kaynaklanmaktadır. 2012 sonrası ise işsizlik oranlarının yükseldiği görülmektedir.

Tablo 30:TRC2 Bölgesi İşsizlik Oranları [15+ Yaş]

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
TRC2 Bölgesi	%								
Toplam	18,8	13,1	8,4	6,9	17,5	17,4	17,5	17,2	13,8
Erkek	20,1	14,5	9,1	7,6	18,6	19,2	19,3	18,9	14,8
Kadın	10	4,7	3	1	12,4	10,6	11,7	12,1	11,3

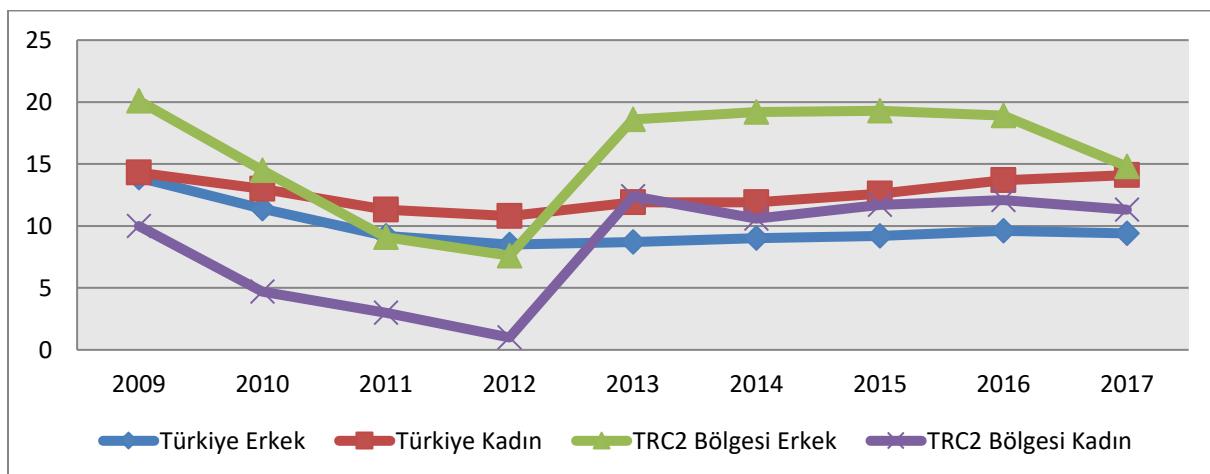
Kaynak: TÜİK

Şekil 24:TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşsizlik Oranları Değişimi [15+ Yaş]

Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşsizlik Oranları Değişim grafiğine bakıldığında, TRC2 Bölgesinde işsizlik oranlarının Türkiye'ye oranla daha dalgıç bir seyir izlediği görülmektedir. TRC2 Bölgesinde erkeklerde işsizlik oranı 2011 yılına kadar Türkiye ortalamasından yüksek, 2011 ve 2012 yıllarında ise oran olarak altında seyretmiştir. TRC2 Bölgesinde erkeklerde işsizlik oranı 2013 yılı sonrasında Türkiye ortalamasının çok üstünde seyretmiştir. TRC2 Bölgesinde kadınlarda işsizlik oranı ise dalgıç olmakla beraber Türkiye'den daha düşüktür. 2009 yılından itibaren TRC2 Bölgesi kadın ve erkek işsizlik oranları genelde paralel bir seyir izlemiştir.

Şekil 25:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşsizlik Oranları Değişimi [15+ Yaş]

2.3.2. TRC2 Bölgesinde İşsizliğin Yaşı Gruplarına Göre Dağılımı ve Genç İşsizlik Olgusu

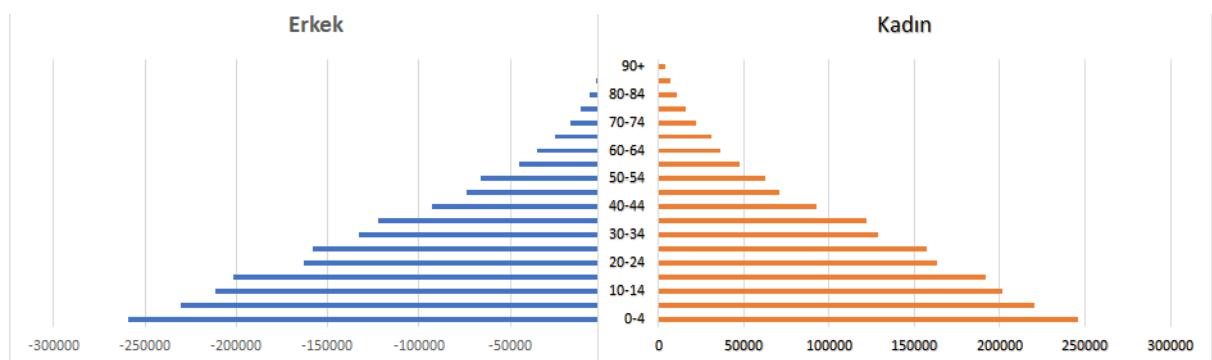
Yaş gruplarına göre işsizlik oranlarında en yüksek işsizlik oranının gözlendiği yaş grubu 20-24 ve 25-34 arası yaş gruplarıdır. En düşük işsizlik oranının olduğu yaş grubu ise 55+ yaş grubudur.

Tablo 31:TRC2 Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları

Yıllar	Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları (%)				
	15-19	20-24	25-34	35-54	55+
2009	18,9	20	13	8	5,5
2010	13,7	15,7	12,7	8,2	2,7
2011	15,3	15,9	13,3	9,4	5
2012	7,8	9,8	7,1	6,3	3,3
2013	20,9	21,8	19,2	15	6,7
2014	16,1	22,4	19,3	16,2	6,6
2015	14,5	24,9	19,5	16,1	5,2
2016	16,5	22,1	20,7	14,8	6
2017	13,5	21,8	14,3	11,6	5,8

Kaynak: TÜİK

Şekil 26:TRC2 Bölgesi Nüfus Piramidi, 2017

Kaynak: ADNKS

TRC2 Bölgesi genç işgücü durumu incelendiğinde; 2009 yılı ile 2012 yılları arasında işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarının azaldığı görülmektedir. 2013 yılının ardından istihdam ve işgücüne katılım oranın arttığı ve 2017 yılı ile en yüksek değere ulaşırken, işsizlik oranın önceki yıllara göre azaldığı görülmektedir.

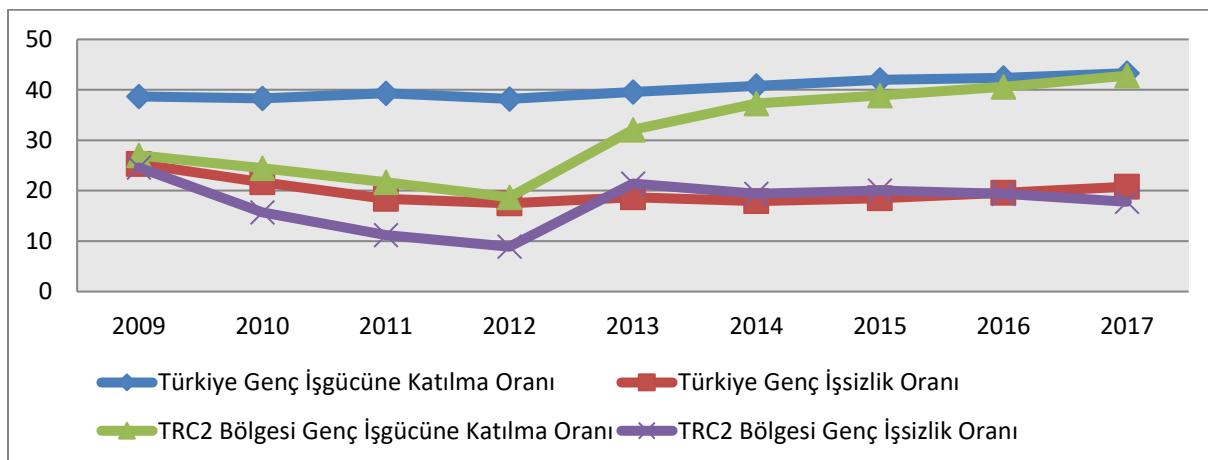
Tablo 32:TRC2 Bölgesi Genç İşgücü Durumu [15-24 Yaş]

	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı	Tarım dışı işsizlik oranı
Yıllar	%			
2009	27	20,4	24,6	27,6
2010	24,5	20,6	15,7	18,6
2011	21,7	19,3	11,2	12,8
2012	18,7	17,1	8,9	
2013	32,1	25,2	21,4	
2014	37,3	30	19,4	
2015	38,9	31,1	20	
2016	40,6	32,7	19,4	
2017	42,8	35,2	17,8	

Kaynak: TÜİK

TRC2 Bölgesinde genç nüfusta *işgücüne katılma ortalaması* Türkiye'nin altında olup 2012 yılından itibaren yükseliş geçmiş ve 2017 yılında %42,8 ile Türkiye ortalamasına (%43,3) çok yakın bir değere ulaşmıştır. Genç işsizliğinde ise genel olarak 2009-2012 yılları arası Türkiye ortalamasının seyir göstermiş ancak 2013-2015 yılları arası genç işsizlik oranı tekrar Türkiye ortalamasının üstüne çıkmış olup 2017 yılında %17,8 oran ile Türkiye ortalamasının (%20,8) altında kalmayı başarmıştır.

Şekil 27:Türkiye ve TRC2 Bölgesi Genç İşgücüne Katılma ve İşsizlik Oranları Değişimi [15-24 Yaş]

2.4. Diyarbakır İşgücü Piyasaları, İstihdam ve İşsizlik

İl bazında TÜİK sadece 2008-2013 yıllarına ait işgücü istatistiklerini yayımlamıştır. 2008 yılına göre Diyarbakır işgücü katılım oranı ve istihdam oranı ile işsizlik oranı artmıştır.

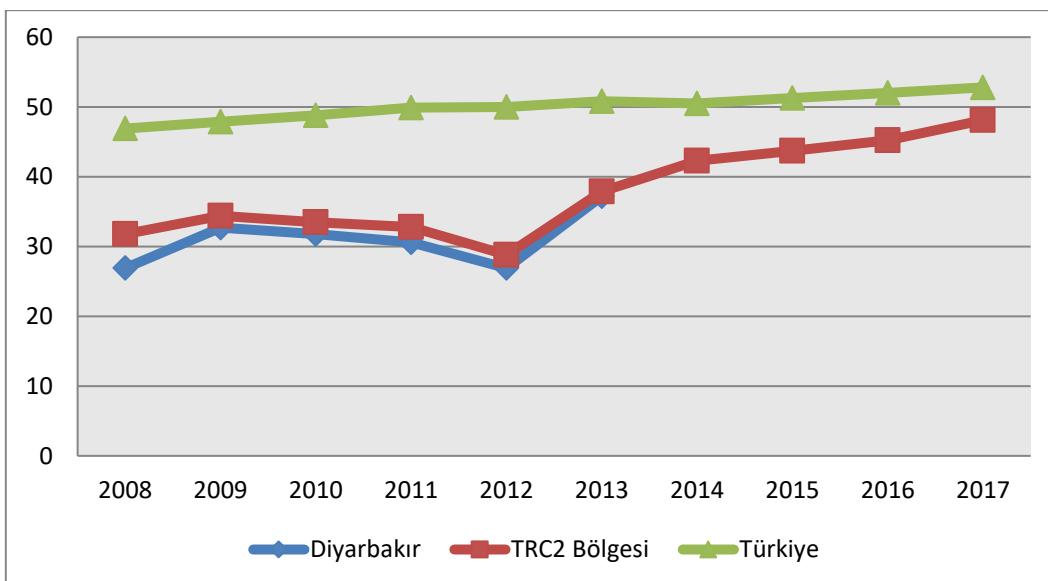
Tablo 33:Diyarbakır Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]

	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı
Yıllar	%		
2008	26,9	22,7	15,7
2009	32,7	26	20,6
2010	31,8	27,5	13,5
2011	30,6	28	8,6
2012	26,9	25	7,3
2013	37,2	30,2	18,7

Kaynak: TÜİK

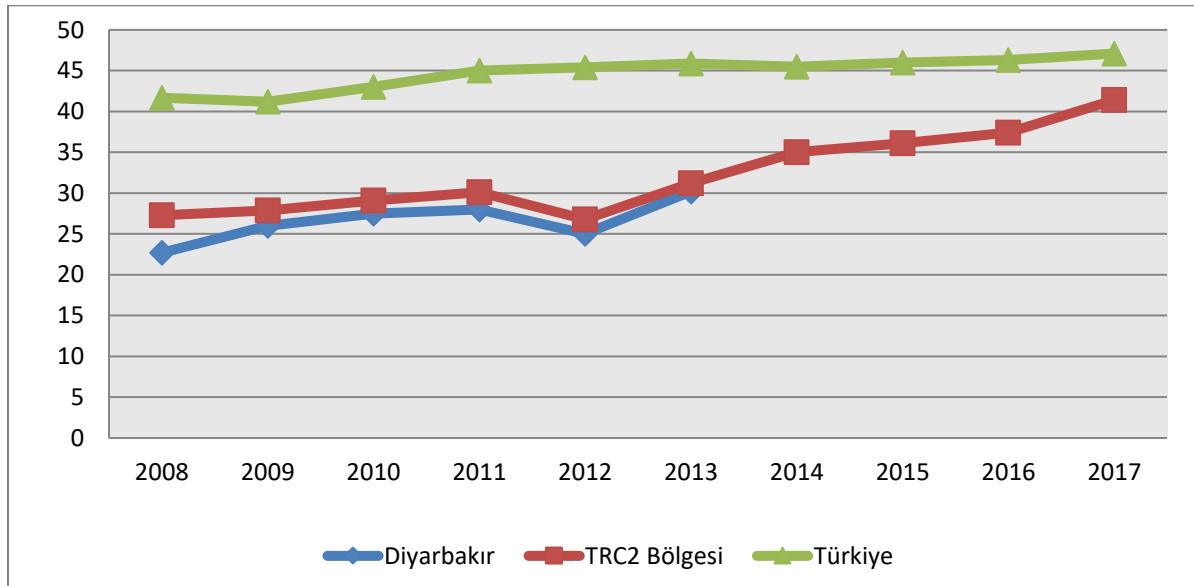
Diyarbakır'ın işgücüne katılım oranı hem TRC2 Bölgesi hem de Türkiye oranlarının altındadır. TRC2 Bölgesinde ve Diyarbakır'da işgücüne katılım oranı paralel seyretmiştir. Türkiye daha istikrarlı bir seyir izlerken Bölgede ve Diyarbakır'da işgücüne katılım oranı dalgalandır.

Şekil 28:Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşgücüne Katılım Oranı Değişimi

Diyarbakır'ın istihdam oranı hem TRC2 Bölgesi hem de Türkiye oranlarının altındadır. 2008-2011 yıllarında hem Bölgede hem Diyarbakır'da artışa geçmiştir. 2012 yılında hem bölgede hem Diyarbakır'da azalış görülmüşken 2013 yılında ise her ikisinde artış gözlenmiştir.

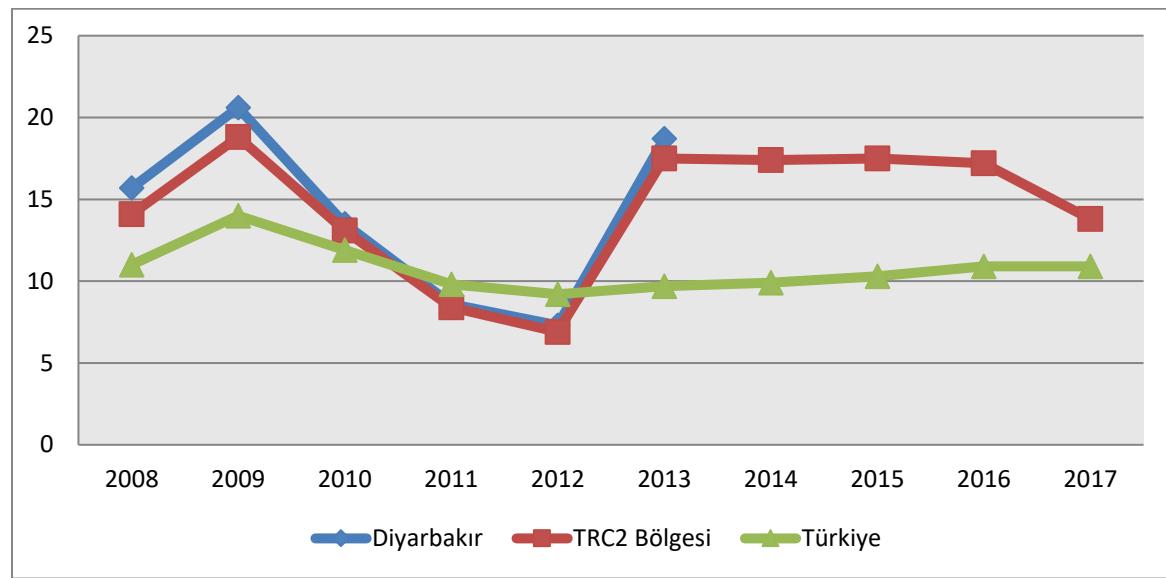
Şekil 29:Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İstihdam Oranı Değişimi

Diyarbakır'ın işsizlik oranı TRC2 Bölgesine paralel hareket etmektedir. 2008-2009 yılında yaşanan küresel krizden Türkiye, Bölge ve Diyarbakır'ın etkilendiği açıkları. İşsizlik oranları 2009 ile 2012 yılları arasında hem Diyarbakır hem TRC2 Bölgesi hem de Türkiye'de paralel olarak azalış trendine girmiştir, bu dönemde Diyarbakır ve Bölge işsizlik oranları Türkiye ortalamasının altına inmiştir.

2012 yılı sonrasında ise Diyarbakır ve Bölgede işsizlik oranlarında artış yaşanmış ve Türkiye ortalamasının üstüne çıkmıştır.

Şekil 30:Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşsizlik Oranı Değişimi

Diyarbakır'ın yıllar bazında 81 il içindeki sıralamasına baktığımızda, 2008, 2010, 2011, 2012 yıllarında *işgücüne katılım oranında* Türkiye'de sonuncu olduğunu görmekteyiz. 2010, 2011, 2012 yıllarında *istihdam oranında* da Türkiye'de sonuncu sıradadır. 2009 yılında Türkiye'de en yüksek işsizlik oranına sahip 2. İl konumundadır. Diyarbakır ili 2013 yılında Türkiye'de en yüksek *ıssızlık oranına* sahip 5. İl, en düşük *istihdam oranına* sahip 5. İl ve en düşük *işgücüne katılım oranına* sahip 2. İl durumundadır.

Tablo 34:Diyarbakır'ın İşgücü İstatistikleri 81 İl Sıralaması

	İşgücüne Katılma Oranı	Sıralama	İşsizlik Oranı	Sıralama	İstihdam Oranı	Sıralama
	%		%		%	
2008	26,9	En düşük 1.	15,7	En yüksek 11.	22,7	En düşük 2.
2009	32,7	En düşük 5.	20,6	En yüksek 2.	26	En düşük 3.
2010	31,8	En düşük 1.	13,5	En yüksek 16.	27,5	En düşük 1.
2011	30,6	En düşük 1.	8,6	En düşük 39.	28	En düşük 1.
2012	26,9	En düşük 1	7,3	En düşük 39.	25	En düşük 1.
2013	37,2	En düşük 2.	18,7	En yüksek 5.	30,2	En düşük 5.

Kaynak: TÜİK

2.5. Şanlıurfa İşgücü Piyasaları, İstihdam ve İşsizlik

2008 ile 2012 yılları arasında Şanlıurfa'da işgücüne katılım oranı azalmıştır ancak 2013 yılında tekrar yükselmiştir. İstihdam oranı 2012 yılında 28,5 seviyesine düşmüş olmakla beraber genelde 30 bandının üzerinde seyretmiştir. İşsizlik oranı ise daha dalgalı bir halde seyretmiştir. 2011 yılında ve 2012 yıllarında işsizlik oranları tek haneli sayılarla kadar düşmüştür. Bölgenin diğer ili Diyarbakır ile Şanlıurfa'yı karşılaştırıldığımızda Şanlıurfa'nın her 3 göstergede daha iyi durumda olduğu görülmektedir.

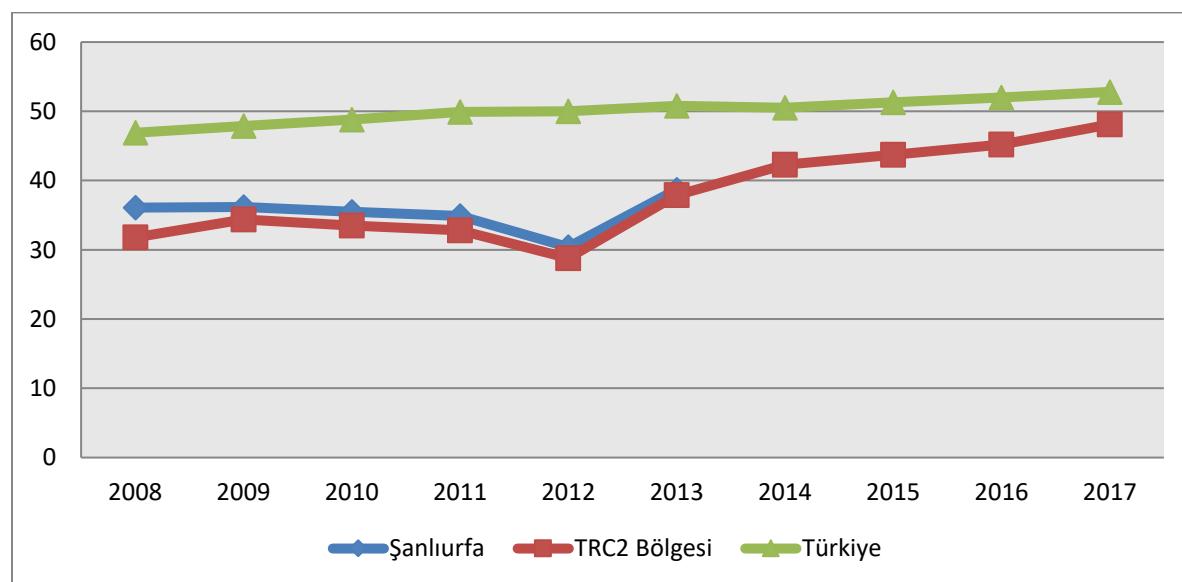
Tablo 35:Şanlıurfa Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]

	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
Yıllar	%		
2008	36,1	31,5	12,8
2009	36,2	30	17
2010	35,5	31,1	12,4
2011	34,9	32,1	8
2012	30,4	28,5	6,2
2013	38,7	32,4	16,3

Kaynak: TÜİK

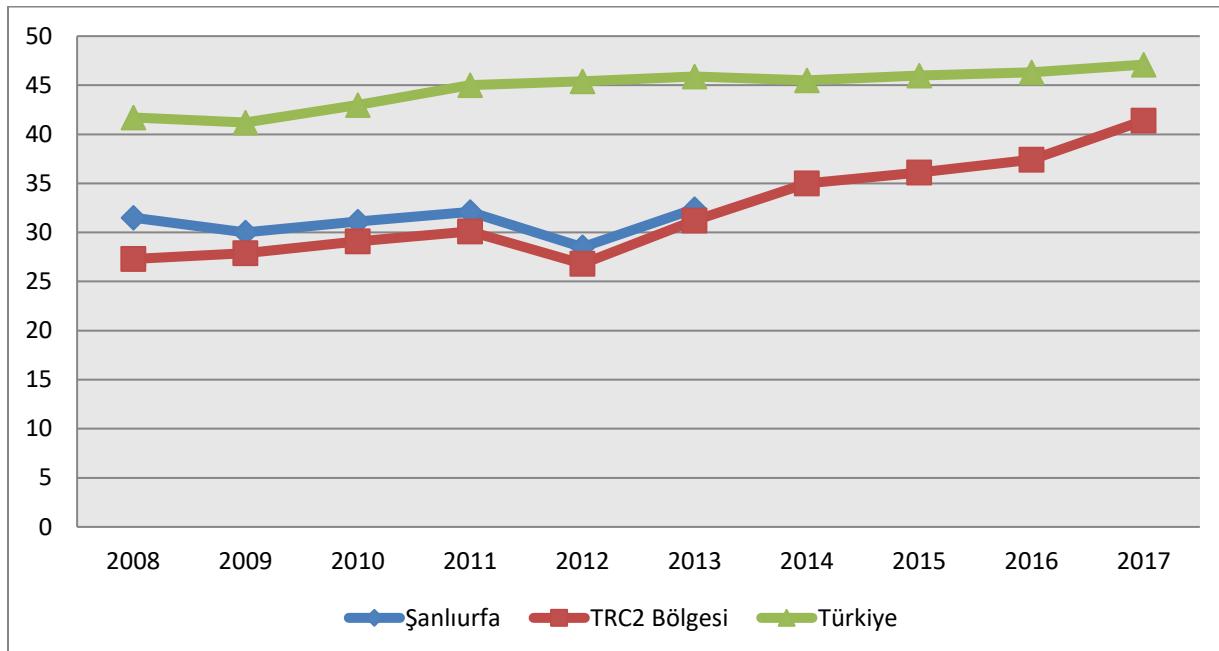
Şanlıurfa'da işgücüne katılım oranı Bölgenin üstünde, Türkiye'nin altındadır. 2008-2012 yılları arasında bu oranda bir düşüş yaşanmıştır. Şanlıurfa'da işgücüne katılım oranı Diyarbakır'dan daha iyi durumdadır.

Şekil 31:Şanlıurfa, TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşgücüne Katılma Oranı Değişimi

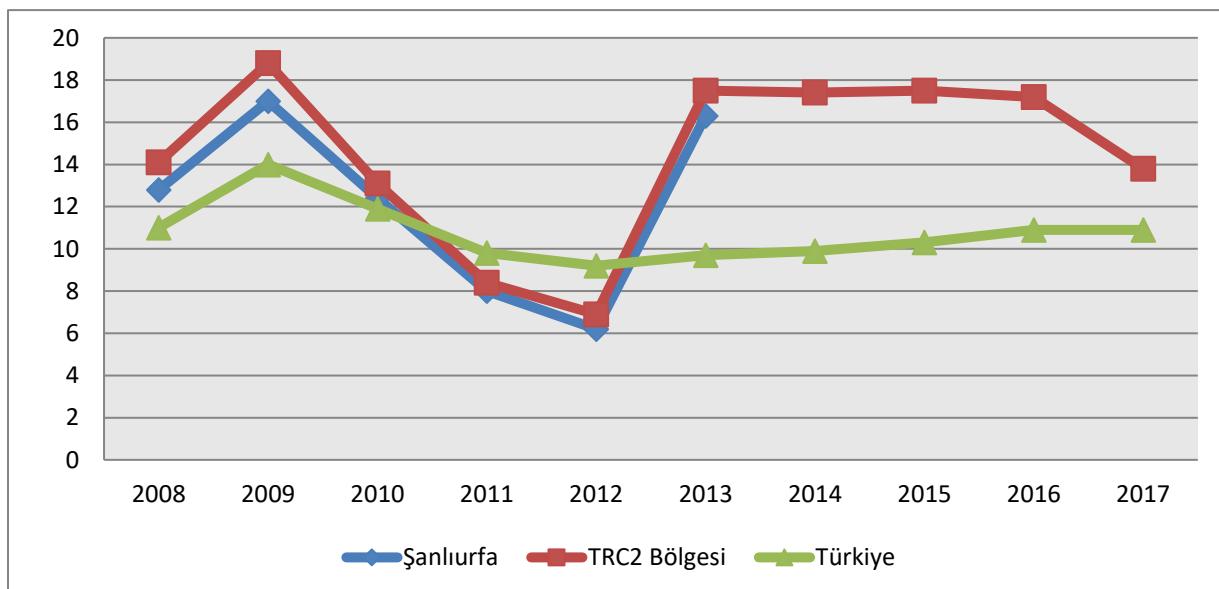
Şanlıurfa'da istihdam oranı Bölgenin üzerinde, Türkiye'nin altındadır. Şanlıurfa'da istihdam oranı Diyarbakır'dan daha iyi durumdadır.

Şekil 32:Şanlıurfa, TRC2 Bölgesi ve Türkiye İstihdam Oranı Değişimi

Şanlıurfa'da işsizlik oranı 2011 ile 2012 yılları hariç Bölgenin altında, Türkiye'nin üstündedir. Şanlıurfa'nın işsizlik oranı Bölge ile paralel bir seyir izlemekte olup Diyarbakır'dan daha düşüktür.

Şekil 33:Şanlıurfa,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşsizlik Oranı Değişimi

Şanlıurfa'nın yıllar bazında 81 il içindeki sıralamasına bakıldığından, 2012 yılında işgücüne katılım oranında ve istihdam oranında Türkiye'de en düşük 2. İl olduğu görülmektedir. Şanlıurfa ili 2013 yılında işgücüne katılma oranında en düşük 6. il, işsizlik oranında en yüksek 6. il ve istihdam oranında en düşük 6.il konumundadır.

Tablo 36:Şanlıurfa'nın İşgücü İstatistikleri 81 İl Sıralaması

	İşgücüne Katılma Oranı	Sıralama	İssizlik Oranı	Sıralama	İstihdam Oranı	Sıralama
	%		%		%	
2008	36,1	En düşük 8.	12,8	En yüksek 20.	31,5	En düşük 8.
2009	36,2	En düşük 6.	17	En yüksek 15.	30	En düşük 6.
2010	35,5	En düşük 3.	12,4	En yüksek 24.	31,1	En düşük 3.
2011	34,9	En düşük 5.	8	En düşük 35.	32,1	En düşük 6.
2012	30,4	En düşük 2.	6,2	En düşük 29.	28,5	En düşük 5.
2013	38,7	En düşük 6.	16,3	En yüksek 6.	32,4	En düşük 6.

Kaynak: TÜİK

3. TRC2 BÖLGESİNDE KURULAN-KAPANAN ŞİRKET SAYILARI

2012-2017 yıllarında Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde kurulan şirket sayısı artış göstermiştir. 2012 yılında Diyarbakır ilinde 474 şirket açılmışken 84 şirket kapanmış; 2017 yılında 917 şirket açılmışken 81 şirket kapanmıştır. 2012 yılında Şanlıurfa ilinde 554 şirket açılmışken, 45 şirket kapanmış; 2017 yılında 816 şirket açılmışken 83 şirket kapanmıştır.

Tablo 37:Diyarbakır-Şanlıurfa İlleri Kurulan-Kapanan Şirket Sayıları

	Diyarbakır					Şanlıurfa					Kapanan koop.	
	Kurulan şirket	Kapanan şirket	Kurulan tic.İşletme	Kurulan şirket	Kapanan şirket	Kurulan tic.İşletme	Kurulan şirket	Kapanan şirket	Kurulan tic.İşletme			
2012	474	84	336	148	14	16	554	45	590	468	16	7
2013	528	75	405	78	13	6	689	45	529	143	11	5
2014	614	75	323	100	9	12	737	52	644	87	12	8
2015	655	52	339	59	11	11	742	37	474	103	9	5
2016	679	106	413	50	7	10	753	52	409	91	5	2
2017	917	81	474	55	9	9	816	83	420	53	10	1
2018- 1	92	9	25	7	0	1	82	7	47	10	1	0
2018-2	115	8	26	5	1	1	63	3	44	7	1	0
2018-3	78	3	38	2	1	0	73	1	26	6	1	1
2018-4	126	2	50	2	1	0	90	2	51	6	2	1

Kaynak: TOBB Şirket İstatistikleri

2017 yılında Türkiye genelinde 72.871 şirket açılmış olup 13.517 şirket kapanmıştır. 2018 yılının ilk 4 ayında Diyarbakır'da 411 şirket açılmışken 23 şirket kapanmış; Şanlıurfa'da ise 308 şirket açılmışken 13 şirket kapanmıştır.

4. TRC2 BÖLGESİ SOSYAL GÜVENLİK VERİLERİ

Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde sosyal güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan sayısı sırasıyla **241.941** ve **241.950** kişidir. Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde Sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların il nüfusuna oranı sırasıyla **%14,23** ve **%12,18**'dır.

Tablo 38:TRC2 Bölgesi Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayıları, Şubat 2018

Sıra	İLLER	4/a (SSK)	4/b (BAĞKUR)	4/c (EMEKLİ SANDIĞI)	TOPLAM	Sosyal Güvenlik Kapsamındaki aktif çalışanların il Nüfusuna Oranı (%)
1	Diyarbakır	170.307	22.580	64.132	241.941	14,23
2	Şanlıurfa	160.702	34.823	46.425	241.950	12,18
3	Türkiye	16.018.220	2.273.777	2.998.016	21.290.013	26,34

Kaynak: SGK

Diyarbakır'da Şubat 2018 itibarıyle Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na kayıtlı toplam **15.578** işyeri mevcuttur. Bu işyerlerinin 15.086 tanesi 50'den az personel çalıştırmaktadır; 216 tane işyeri ise 100'den fazla personel istihdam etmektedir. Bu sektörlerde çalışan toplam sigortalı sayısı da **141.286**'dır.

Tablo 39:Diyarbakır İli 4/a (SSK) Bakımından İşyeri Sayı ve Oranları, Şubat 2018

Büyüklüklerine Göre İşyeri Sayı ve Oranları					
Çalışan sayısı	1-9	10-49	50-99	100-249	250+
İşyeri sayısı	12.906	2.180	276	167	49
Oranı	%82,8	%13,9	%1,77	%1,07	%0,31
GENEL TOPLAM					15.578

Kaynak: SGK

Diyarbakır'da tarım sektöründe 152 işyeri, sanayi sektöründe 2.203 işyeri ve hizmetler sektöründe 12.150 işyeri mevcuttur. Görüleceği üzere %83,76 oranındaki hizmetler sektörünün payı yüksektir. Bu sektörlerde çalışan toplam sigortalı sayısı da **141.286**'dır.

Tablo 40:Diyarbakır İli 4/a (SSK) Bakımından Sektörlere Göre İşyeri Ve Sigortalı Sayıları, Temmuz 2017,

	İşyeri sayıları	Sigortalı sayıları
Tarım	152 (% 1,05)	1.205 (% 0,87)
Sanayi	2.203 (% 15,19)	19.251 (% 13,97)
Hizmet	12.150 (% 83,76)	117.360 (% 85,16)
Toplam	14.505	137.816

Kaynak: Diyarbakır SGK İl Müdürlüğü

Şanlıurfa'da Şubat 2018 itibarıyle Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na kayıtlı toplam **13.382** işyeri ve **135.158 sigortalı çalışan** mevcuttur. Bu işyerlerinin 12.993 tanesinde 50'den az personel çalışmaktadır; 182 tane işyeri ise 100'den fazla personel istihdam etmektedir.

Tablo 41:Şanlıurfa İli 4/a (SSK) Bakımından İşyeri Sayı ve Oranları, Şubat 2018

Büyüklüklerine Göre İşyeri Sayı ve Oranları					
Çalışan sayısı	1-9	10-49	50-99	100-249	250+
İşyeri sayısı	10.931	2.062	207	113	69
Oranı	% 81,68	% 15,4	% 1,54	% 0,84	% 0,51
GENEL TOPLAM					13.382

Kaynak: SGK

5. TRC2 BÖLGESİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜKLERİ VERİLERİ

5.1. DİYARBAKIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU(İŞKUR) İL MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verilerine göre 2015 yılından itibaren kayıtlı işsiz sayısı giderek artmıştır. 2018 yılı Şubat dönemi itibarıyle 72.590 kayıtlı işsiz mevcuttur.

Tablo 42:Diyarbakır İli İŞKUR'a Kayıtlı İş İsteyenler

Yıllar	2015	2016	2017	2018*
Yapılan Başvuru Sayısı	44.072	69.018	97.227	98.863
Alınan Açık İş Sayısı (Kamu + Özel Sektör)	17.625	5.488	10.372	2.204
İşe Yerleştirme Sayısı (Kamu + Özel Sektör)	9.343	3.002	5.551	1.136
Kayıtlı İşsiz Sayısı	49.973	62.718	71.303	72.590

Kaynak: Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2018

* Şubat 2018 itibarıyle

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verilerine göre 2018 yılı Şubat dönemi dahil toplam 98.863 iş başvurusu alınmıştır. Ocak- Şubat 2018 döneminde toplam 1.136 kişi işe yerleştirilmiştir. İşe yerleştirilenlerin çalışmaya başladıkları meslek grupları dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 43:Diyarbakır İlinde İşe Yerleştirilenlerin Meslekler İtibariyle Dağılımı

SIRA NO	Meslekler	YERLEŞTİRME YAPILAN KİŞİ SAYISI
1	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	332
2	Hizmet ve Satış Elemanları	237
3	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	320
4	Profesyonel Meslek Mensupları	44
5	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	111
6	Teknisyenler , Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	21
7	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	67
8	Yöneticiler	4
TOPLAM:		1.136

Kaynak: Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2018

* Şubat 2018 itibariyle

2018 yılı Ocak-Şubat döneminde Diyarbakır'da işverenlerin en çok ihtiyaç duyduğu meslekler aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 44:Diyarbakır İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler (2018 Ocak-Şubat)

SIRA NO	Meslekler	TALEP EDİLEN KİŞİ SAYISI
1	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	222
2	Hizmet ve Satış Elemanları	182
3	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	248
4	Profesyonel Meslek Mensupları	38
5	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	95
6	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	13
7	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	41
8	Yöneticiler	3
	TOPLAM:	842

Kaynak: Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2018

* Şubat 2018 itibarıyle

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü tarafından 2017 yılında yapılan İşgücü Piyasası Analizi (IPA) çalışmasına göre işverenlerin en fazla talep ettiği meslekler aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo 45:Diyarbakır İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler, 2017

SIRA NO	MESLEK ADI
1	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler
2	Hizmet ve Satış Elemanları
3	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar
4	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar
5	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları
6	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar

Kaynak: İşgücü Piyasası Analiz Çalışması, 2017

5.2. ŞANLIURFA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ

Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü verilerine göre 2015 yılı itibarıyle kayıtlı işsiz sayısı giderek artmıştır. 2018 yılı Ocak-Mart dönemine ait **48.153** kayıtlı işsiz mevcuttur.

Tablo 46:Şanlıurfa İli İŞKUR'a Kayıtlı İş İsteyenler

Yıllar	2015	2016	2017	2018*
Yapılan Başvuru Sayısı	83.160	75.276	76.232	18.334
Alınan Açık İş Sayısı (Kamu + Özel Sektör)	19.226	13.813	14.873	4.010
İşe Yerleştirme Sayısı (Kamu + Özel Sektör)	7.232	5.337	5.293	1.239
Kayıtlı İşsiz Sayısı	34.353	39.331	54.111	48.153

Kaynak: Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2018

* Ocak-Mart 2018 itibarıyle

Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verilerine göre 2018 yılı Ocak-Mart döneminde toplam **18.334** iş başvurusu almıştır. Aynı dönemde toplam **1.239** kişi işe yerleştirilmiştir.

Şanlıurfa ilinde işe yerleştirilenlerin çalışmaya başladıkları meslek grupları dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 47: Şanlıurfa İlinde İşe Yerleştirilenlerin Meslekler İtibarıyle Dağılımı

SIRA NO	Meslekler	YERLEŞTİRME YAPILAN KİŞİ SAYISI
1	Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	501
2	Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	391
3	Hizmet ve satış elemanları	155
4	Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	124
5	Nitelik gerektirmeyen meslekler	106
6	Profesyonel meslek mensupları	24
7	Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	15
8	Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	3
TOPLAM:		1.319

Kaynak: Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Ocak-Mart 2018

2017 yılında Şanlıurfa'da işverenlerin en çok ihtiyaç duyduğu meslekler aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 48: Şanlıurfa İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler

SIRA NO	Meslekler
1	Model Makineci (Dokuma hazır giyim ve ev tekstili)
2	Müşteri Hizmetleri Görevlisi\Asistanı
3	Satış Danışmanı
4	Makineci (Dikiş)
5	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
6	Elektrikçi (Genel)
7	Garson (Servis Elemanı)
8	Pazarlamacı
9	Kamyon Şoförü
10	Akaryakıt Satış Elemanı (pompacı)
11	Sekreter
12	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)
13	Lastik Kaplama İşçisi
14	Anketör
15	Mobilya Döşeme İşçisi
16	Büro İşçisi
17	Sigortacılık Meslek Elemanı

Kaynak: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI 2017

6. GENEL DEĞERLENDİRME

Türkiye, TRC2 Bölgesi, Şanlıurfa ve Diyarbakır çerçevesinde hazırladığımız bu raporda aşağıdaki temel sorun alanları öne çıkmaktadır.

➤ İşgücüne Katılım Düşüklüğü

- TRC2 Bölgesinde kadınların işgücüne katılımı Türkiye ortalamasından düşüktür.
- TRC2 Bölgesinde erkeklerin işgücüne katılımı Türkiye ortalamasından düşüktür.

➤ İstihdam ve Kayıtdışı İstihdam

- OECD Bölgesindeki istihdam oranı 2017 yılı 4. Çeyrek itibarıyle %68 olarak gerçekleşmiştir.
- Euro bölgesinde aynı dönemde istihdam oranı %68 olarak gerçekleşmiştir
- TRC2 Bölgesinde kadın istihdamı Türkiye ortalamasından düşüktür.
- TRC2 Bölgesinde erkeklerin istihdamı Türkiye'deki erkeklerin ortalamasından düşüktür.
- TRC2 Bölgesinde Kayıtdışı istihdam oranı Türkiye ortalamasından çok yüksektir.

➤ İşsizlik

- OECD Bölgesindeki işsizlik oranı 2017 yılı 4.çeyrek itibarıyle %5,5 olarak gerçekleşmiştir.
- Euro bölgesinde aynı dönemde işsizlik oranı %7,3 olarak gerçekleşmiştir. Çek Cumhuriyeti'nde %2,43 ve Estonya'da %5,34 olarak gerçekleşmiştir.
- TRC2 Bölgesinde işsizlik oranları Türkiye ortalamasından yüksektir
- TRC2 Bölgesinde erkeklerin işsizlik oranları Türkiye'deki erkeklerin işsizlik ortalamasından yüksektir.

➤ Şirket İstatistikleri

- 2012-2017 yıllarında Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde kurulan şirket sayısı artış göstermiştir.
- 2012 yılında Diyarbakır ilinde 474 şirket açılmışken 84 şirket kapanmış; 2017 yılında 917 şirket açılmışken 81 şirket kapanmıştır.
- 2012 yılında Şanlıurfa ilinde 554 şirket açılmışken, 45 şirket kapanmış; 2017 yılında 816 şirket açılmışken 83 şirket kapanmıştır.

➤ Sosyal Güvenlik Kurumu Verileri

- Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde Şubat 2018 itibarıyle Sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların il nüfusuna oranı sırasıyla % 14,23 ve % 12,18'dur.
- Diyarbakır'da Şubat 2018 itibarıyle Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na kayıtlı toplam 15.578 işyeri ve 141.286 sigortalı çalışan mevcuttur
- Şanlıurfa'da Şubat 2018 itibarıyle Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na kayıtlı toplam 13.382 işyeri ve 135.158 sigortalı çalışan mevcuttur.

➤ İŞKUR Verileri

- Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü verilerine göre 2018 yılı Şubat dönemi itibariyle 72.590 kayıtlı işsiz mevcuttur.
- Diyarbakır'da 2018 yılı Şubat ayına kadar toplam 98.863 iş başvurusu alınmıştır. Aynı dönemde toplam 1.136 kişi işe yerleştirilmiştir.
- Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü verilerine göre 2018 yılı Ocak-Mart dönemi itibariyle 48.153 kayıtlı işsiz mevcuttur.
- Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü verilerine göre 2018 yılı Ocak-Mart döneminde toplam 18.334 iş başvurusu alınmıştır. Aynı dönemde toplam 1.239 kişi işe yerleştirilmiştir.